

Møte tirsdag den 18. juni kl. 10

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr. 37):

1. Lagtingets anmerkning til Odelstingets vedtak til lov om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) og endringer i enkelte andre lover (Besl. L. nr. 3 (2001-2002), jf. Besl. O. nr. 53 (2001-2002), Innst. O. nr. 47 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 39 (2001-2002))
2. Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivinga mv. (Innst. O. nr. 80 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 75 (2001-2002))
3. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven (finansiering av visse legemidler) (Innst. O. nr. 82 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 83 (2001-2002))
4. Innstilling fra samferdselskomiteen om lov om endring i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann mv. (havne- og farvannsloven) (Innst. O. nr. 83 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 90 (2001-2002))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om felles regler for det indre marked for naturgass mv. (Innst. O. nr. 84 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 81 (2001-2002))
6. Referat

Statsråd Per-Kristian Foss overbrakte 7 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Før vi starter behandlingen av sakene på dagens kart, vil presidenten mildt oppmode alle om å sørge for at salen ved voteringene i Odelstinget kan gi uttrykk for hva Odelstinget egentlig mener. Dette er det siste møtet før sommeren, og dermed denne lille oppfordring til alle innpiskere om å sørge for at alle er til stede.

S a k n r . 1

Lagtingets anmerkning til Odelstingets vedtak til lov om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) og endringer i enkelte andre lover (Besl. L. nr. 3 (2001-2002), jf. Besl. O. nr. 53 (2001-2002), Innst. O. nr. 47 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 39 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 562)

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivinga mv. (Innst. O. nr. 80 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 75 (2001-2002))

Tore Nordtun (A) (ordfører for saken): Først vil jeg ta opp forslagene nr. 1 og 2 i innstillingen, som Arbeiderpartiet er medforlagsstiller til.

Videre vil jeg rette opp en feil i innstillingen på side 4 første spalte øverst, der det står: «Tilsvarende gjelder etter komiteens oppfatning ...». Det skal ikke stå «etter komiteens oppfatning» der, men «etter disse medlemmers oppfatning».

Denne innstillingen om endringer i skatte- og avgiftslovgivingen inneholder fem kapitler om endringer. Fire av disse endringene er av mer teknisk karakter, så som endringer av forslag om opphevelse av reglene om oppskrivningsfond for oljeselskapene, forslag om endring i merverdiavgiftsloven for tjenester som gjelder opplysninger om rutegående persontransport, forslag om endringer i spritloven og forslag om oppretting av lovtekst i skatteloven og dekningsloven.

Finanskomiteen slutter seg enstemmig til alle disse nevnte endringer i skatte- og avgiftsopplegget.

Punktet hvor innstillingen er delt i et mindretall og et flertall, gjelder fritak fra arveavgift for visse samboere. Hovedregelen i dag er at det skal svares avgift av all arv. Arv og gave til ektefelle, under dette til registrert partner, har fritak.

Avgiftsfritaket for ektefelle og registrerte partnere gjelder i dag ikke for samboere. Arv og gave til samboere er avgiftspliktig etter den høyeste avgiftsklassen. Uenigheten i komiteen gjelder definisjonen av samboere.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet slutter seg til Regjeringens definisjon av samboere som innebærer at de to ugifte som lever sammen, enten må ha eller ha hatt felles barn, eller tidligere må ha vært gift med hverandre.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet mener at den foreslåtte avgrensningen ikke innebærer noe i nærheten av likestilling av ektefeller og samboere i arveavgiftsmessig sammenheng.

I proposisjonen og innstillingen fremgår det ikke på ett eneste punkt en saklig begrunnelse for en slik forskjellsbehandling av samboere i arveavgiftsmessig sammenheng.

Vi må også i vår lovgivning kunne konstatere at over halvparten av barna som fødes i Norge i dag, fødes utenfor det tradisjonelle ekteskapet. Rundt 15 pst. av befolkningen i alderen 20–79 år lever i samboerskap, de fleste i de yngste aldersgruppene.

Lovverket må tilpasses de nye samlivsformene. Arbeiderpartiet er opptatt av at vi tar konsekvensene av samfunnsutviklingen og utviklingen av nye samlivsformer. Moralsk motstand mot disse samlivsformene må ikke styre vår politikk på dette området. Manglende lovgivning vil uansett ikke holde tilbake samfunnsutviklingen, hvor flere og flere velger andre samlivsformer enn ekteskapet. Barn har rett til økonomisk trygghet etter mors eller fars død, uavhengig av den samlivsformen som er valgt.

Riktignok har Regjeringen forespeilet oss å komme tilbake med en bredere gjennomgang av forholdene i forbindelse med familiemeldingen, som skal presenteres i løpet av 2002, med en samlet gjennomgang av sam-

boeres rettigheter og plikter. Men flertallet vil nå avvente situasjonen, og vi vil dessverre få nye tilfeller der barn og familier vil møte store praktiske og økonomiske vanskeligheter som følge av dagens lovverk.

Avgiftsfritaket bør omfatte samboere som lever i ekte-skapslignende forhold, men av praktiske hensyn, bl.a. til avgiftsmyndighetenes kontroll, bør det stilles krav om en viss varighet i samboerskapet.

Arv og gave som ytes etter to års sammenhengende samboerskap, bør omfattes av samboerskapet. Toårs-regelen er i samsvar med Samboerutvalgets anbefaling.

Presidenten: Tore Nordtun har tatt opp de forslag han refererte til.

Jan Tore Sanner (H): Saksordfører Tore Nordtun har som sedvanlig redegjort godt for komiteens innstilling, som på svært mange punkter er enstemmig.

Bare et par merknader fra min side: For det første finner jeg grunn til å understreke både overfor representanten Nordtun og andre at det ikke er noen som helst moralsk motstand mot samlivsformer fra flertallets side når det gjelder vår definisjon av samboerskap i denne sammenheng. Vi har holdt oss til det som er folketrygdlovens definisjon. Den skaper ingen tvil om avgrensningsproblemer, og vi synes det er naturlig at en eventuell utvidelse kommer i forbindelse med familiemeldingen.

La meg også legge til at det nå er et flertall for å fjerne all skatt på kjøregodtgjørelse. Det er et resultat av forhandlingene mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet at vi nå fjerner all skatt på kjøregodtgjørelse. Det gjelder både på personsiden og på arbeidsgiversiden.

Per Erik Monsen (FrP): Denne innstillingen omhandler en lang rekke ulike saker, og ikke alle er like viktige. Jeg skal nøye meg med å kommentere noen av dem.

Fremskrittspartiet ser på arveavgiften som en urimelig dobbeltbeskatning som vi ønsker å fjerne over tid. Den rammer hardt ved f.eks. generasjonsskifte i familieeide bedrifter. Den vil også være urimelig tyngende i en rekke andre situasjoner.

Jeg har lyst til å nevne et eksempel. Jeg fikk for en tid tilbake telefon fra en trygdet kvinne som hadde bodd sammen med og stelt sin sengeliggende gamle mor i en OBOS-leilighet de siste ti årene. Nå var moren død, og arven etter moren bestod nettopp av denne OBOS-leiligheten. På grunn av den voldsomme prisstigningen særlig på leiligheter de siste årene var taksten på denne leiligheten 1,6 mill. kr, og hun hadde nå fått et krav på arveavgift som var langt høyere enn det moren i sin tid hadde betalt for leiligheten. Hun hadde ingen mulighet til å betale denne avgiften uten å selge leiligheten, som hadde vært hennes hjem de siste ti årene. Hun syntes dette var veldig urimelig, særlig fordi hun mente at hun i disse årene hadde spart det offentlige for flere millioner kroner i utgifter til sykehjemsplass ved å pleie sin sengeliggende mor. Jeg må innrømme at jeg ikke hadde problemer med å være enig, men måtte bare fortelle at slik har Stortinget bestemt at det skal være.

Jeg går ut fra at det er flere enn meg som har fått henvendelser fra fortvilte mennesker som har kommet i en vanskelig situasjon på grunn av krav om arveavgift, som de har store problemer med å betale fordi de ikke har arvet penger, men en bolig som de har hatt felles med avdøde. Særlig dramatisk og urimelig synes jeg dette er når det er barn inne i bildet.

Nå foreslår Regjeringen å komme en del av disse etterlatte samboere i møte ved å innrømme dem arveavgiftsfritak på visse betingelser. Regjeringen har valgt å avgrense fritak til dem som defineres som samboere etter folketrygdloven § 1-5, men åpner også for å vurdere avgiftsfritak for andre grupper. Dette er etter Fremskrittspartiets syn et skritt i riktig retning som vil bety mye for dem det gjelder.

Regjeringen foreslår at endringene skal ha virkning for arv og gave der råderetten er vunnet 1. januar 2002 eller senere.

Når det gjelder gave, er dette uproblematisk for Fremskrittspartiet, men når det gjelder arv, ønsker vi at regelendringen skal ha virkning fra 1. januar 2001. Begrunnelsen for dette er det etterslepet som eksisterer ved innkreving av arveavgift. Fristen for innsendelse av arvemelding er seks måneder etter dødsfallet, slik at det kan gå ett år eller mer før avgiften forfaller til betaling.

Vi ønsker å være sikre på at alle de som ikke har betalt avgiften, skal omfattes av fritaket. Det vil riktignok bety at noen avsluttede saker må gjenopptas, men dette vil være en engangsforeteelse og vil omfatte et svært begrenset antall saker. Dette merarbeidet for skatteetaten og skifteretten kan ikke veie tyngre enn hensynet til de etterlatte.

Fremskrittspartiet beklager at vi heller ikke denne gang har lyktes med å få på plass en nettolønnsordning for fergereidene som er like god som ordningen de har innført i Danmark og Sverige. Riktignok har vi kommet et stykke på vei, men den norske ordningen har fremdeles store svakheter. Dette vil Fremskrittspartiet komme tilbake til ved neste korsvei. Målet er at hele den norske internasjonale flåten skal ha rammebetingelser som er minst like gode som konkurrentenes.

Til slutt til noe som nærmest kan kalles en kuriositet. Regjeringen foreslår at opplysninger om rutegående persontransport skal unntas fra merverdiavgiftsplikten. Det er ganske sikkert et fornuftig forslag, men det viser etter min mening to ting: For det første at merverdiavgiftsreformen var altfor dårlig forberedt da den ble gjennomført, og for det andre at Regjeringen har ganske spesielle prioriteringer når det gjelder å rydde opp i en reform som så absolutt trenger en grundig gjennomgang. Akkurat dette kan neppe være det som det haster mest med å få ryddet opp i. I alle fall: Vi forventer en skikkelig opprydding i nær fremtid.

Jeg vil ta opp de forslagene som Fremskrittspartiet er medforlagsstiller til.

Presidenten: Per Erik Monsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Heidi Grande Røys (SV): Som saksordføreren har vore inne på, har det ikkje vore mange kontroversar knytte til denne proposisjonen. Mine kommentarar gjeld det same forholdet som dei andre har vore inne på allereie, nemlig sambuarar.

SV har vore oppteke av denne saka i fleire år. Vi er difor veldig glade for at vi i dag i alle fall har kome så langt at vi får lovfasta eit fritak for arveavgift for visse sambuarar.

Saksordføreren har vore inne på at folk forandrar seg i høve til korleis dei bur i lag. Ein stor del av Noregs befolkning har valt å leve i parforhold utan å gifte seg. Ein del av desse forholda er kortvarige forhold, men mange er stabile, ekteskapsliknande forhold, og i mange tilfelle med felles ungar. 15 pst. av befolkninga i alderen 20–79 år er sambuarar, dei klart fleste i den yngste delen av befolkninga. I 1999 vart 49 pst. av ungene fødte utanfor ekteskapet.

Trass i dette har det vore ein ganske lang veg å gå for å få på plass eit lovverk som kan gi gruppa ei grundig nok behandling, spesielt i forhold til økonomi og i forhold til felles ungar. I dag vert det som sagt gjort noko med det gjennom det lovforslaget komiteen har til behandling, men dessverre går ikkje forslaget langt nok. Regjeringa avgrensar i forslaget sitt retten til fritak for arveavgift til berre å gjelde sambuarar som har eller har hatt felles ungar, eller som tidlegare har vore gifte med kvarandre. Dette er ikkje i nærleiken av ei likestilling mellom ektefellar og sambuarar i forhold til arveavgift.

Eit fleirtal i Sambuarutvalet la fram tilråding, i NOU 1999:25, om at sambuarar som har levd i lag i minst to år før fyrsteavlidnes bortgang, eller har felles barn med den avlidne, skal verte gitt fritak for arveavgift og gåveavgift på lik linje med ektefelle. Dette er det SV, Arbeidarpartiet, Senterpartiet og Kystpartiet legg til grunn i forslaget vårt i dag. Vi sluttar oss heilt og fullt til det både Sambuarutvalet og Arveavgiftsutvalet har uttalt om saka. Dei slår fast at sambuarar som vert åleine etter fleire års samliv, opplever ei ikkje ubetydeleg avgiftsbelastning ved at dei vert sitjande med den felles formuen etter fyrsteavlidnes bortgang. Den delen av formuen som den lengstlevande overtek, vil ofte vere opparbeidd i fellesskap og knytt til felles bustad og innbu, bil og eventuelt hytte. Ervervsgrunnlaget for etablering av formue for sambuarar er omtrent likt som for ektefellar.

Eg merka meg at Regjeringa seier at dei skal vurdere ei likestilling av visse andre sambuarar, men at det vil krevje ei utgreiing. Vi meiner, på bakgrunn av desse to NOU-ane som har vore lagde fram, at dette punktet ikkje treng meir utgreiing, og vi håper at representantane vil stø vårt forslag på dette punktet.

Til slutt vil eg ta opp forslaget frå SV.

Presidenten: Heidi Grande Røys har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Morten Lund (Sp): Jeg vil bare vise til Senterpartiets merknader i innstillingen, og tar opp forslaget fra Senterpartiet.

Presidenten: Morten Lund har tatt opp det forslaget han refererte til.

Karl-Anton Swensen (Kp): Jeg vil vise til merkna- den i innstillingen om dette med fondsavsetninger for fis- kefartøy. Jeg skal ikke gå videre inn på det, men jeg tar opp forslagene fra Kystpartiet i denne saken.

Presidenten: Karl-Anton Swensen har tatt opp de for- slagene han refererte til.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg er glad for at Regje- ringen har fått tilslutning til så godt som alle forslagene i proposisjonen. Jeg har bare et par kommentarer.

En av representantene sa at det var pussig at vi har fremmet forslag om momsfristak for trafikkinformasjon. Jeg forstod det slik at det ikke var noe galt å gjøre det, men at det er prioriteringen man undrer seg litt over. Bak dette ligger det i og for seg to enkle forhold. Det ene er at Stortinget tidligere har gått inn for at kollektivtransport skal unntas moms, og da synes vi at det å ringe for å høre når bussen går, også hører inn under kollektivtrafikkens tilbud. Når man kjøper slike tjenester, vel å merke når man gjør det i egen regi, er det fritatt. Det synes vi er nat- urlig. Dessuten er det en enkel endring som ikke krever noen ytterligere utredninger. Det kommer til å bli, som det er varslet, noen vanskeligere avgrensningsforhold i forhold til helsesektoren når det gjelder alternative helse- tjenester. Problemet der er rett og slett at fagfolkene er dypt uenige om hva som kan defineres som alternative helsetjenester, og hvor langt et slikt momsfristak skal gå. Men det er varslet at man vil komme med en konklusjon i budsjettet til høsten.

Så til debatten om hvor langt fritak for arveavgift for visse samboere skal gå. Jeg må generelt si, når man hører på debatten, at det finnes større tragedier i livet enn å arve. Jeg minnes en boligdebatt i Stortinget for ikke så mange dager siden. For å si det slik: Det er ikke alle som er så heldige å arve bolig, selv om det kan føre til visse belastninger hva gjelder å måtte betale en avgift for det. Men man er i den situasjon at man tross alt har en mindre gjeldsbelastning, basert på arveavgiften, enn de fleste sammenlignbare grupper. Jeg er enig i at det likevel er behov for opprydding i lovverket. Derfor har Regjerin- gen foreslått å inkludere samboere på linje med familier når det gjelder samboere etter folketrygdlovens defini- sjon.

Så stiller arbeiderpartirepresentanter spørsmål om hvorfor vi ikke går lenger. Det syns jeg er et relativt dris- tig spørsmål å stille, for en kan meget raskt gå tilbake, og da stille følgende spørsmål: Hvorfor fulgte arbeiderparti- regjeringen aldri opp Samboerutvalgets innstilling til tross for utallige purringer fra Stortinget, enkeltrepresen- tanter, partier og i komitemerknader? Den lå vel forvart i barne- og familieministerens skuff i mange år. Hvorfor har man da valgt den definisjonen som ligger i folke- trygdloven som, som Nordtun sa, ikke har noen saklig begrunnelse? Det er da også en ganske «grausam» selv- kritikk, for den begrunnelsen som ligger der, har Ar-

beiderpartiet regjert på i flere tiår uten å gjøre noe med det. Så definisjonen av samboerskap i denne sammenheng baserer seg på den definisjon som er i henhold til folketrygdloven, og som Arbeiderpartiet har latt være urørt i flere tiår.

Jeg er enig i at det er gode grunner for å ta en seriøs debatt på basis av Samboerutvalgets innstilling. Det skal Regjeringen gjøre, og Regjeringen har lovet å komme med en melding om dette i første omgang, hvor man eventuelt går inn på endringer, men det er klart at de da vil ha virkninger for andre ting enn bare arv. Så jeg må nok si at hvis man skal gjennomføre endringer f.eks. og registrere samboerpar, og godkjenne dem etter loven dersom samboerskapet har vart i mer enn to år sammenhengende, som mindretallet fremmer forslag om, så vil det måtte ha virkninger også for andre lovverk enn bare det som gjelder arveavgift. Jeg syns den ryddigste måten å gjøre det på er først å drøfte hvor langt man skal trekke begrepet «samboere», om det skal være adgang til å være bokstavelig talt papirløst samboende, om man skal ha en registreringsordning, eller om man skal ha en automatisk virkende ordning etter en viss periode. Alt dette er det mulig å gjøre. Men da er det viktig at Stortinget først får drøfte det, og det vil måtte få virkninger for hele lovverket, ikke bare en utvalgt del. Og, med all respekt, det som gjelder arveavgift, hører inn under Finansdepartementet, men det er vel naturlig at det er andre departementer som fremmer melding om eventuelt utvidelse av definisjonen. Det var iallfall slik den foregående regjering muligens hadde tenkt å gjøre det, og at det ikke var Finansdepartementet som skulle være familiedepartementet i denne sammenheng.

Gjermund Hagesæter (FrP): Eg vil seie nokre ord om firmabilskattlegginga. Framstegspartiet er oppteke av bilskattlegging generelt, og uheldigvis blei det innført skjerpa skattlegging i samband med budsjettet for 2002 både når det gjeld kilometergodtgjersle og når det gjeld firmabil. Heldigvis har vi fått retta opp skatteskjerpinga når det gjeld kilometergodtgjersle, noko også Jan Tore Sanner var inne på, og det er sjølv sagt positivt.

Men framleis er det ei svært urimeleg skattlegging når det gjeld firmabil. Denne urimelege skattlegginga skuldast spesielt to ting. Det skuldast at sjablongen med omsyn til privat bruk av firmabil har auka til 13 000 kilometer pr. år, medan ein har faktiske tal som viser at firmabilbilistar kjører privat 8 500 kilometer i gjennomsnitt pr. år. Med andre ord blir ein altså skattlagt for privatkjøring som er 4 500 kilometer meir enn gjennomsnittet. Dette er urimeleg, og eg vil også seie at det er i strid med allmenne prinsipp i skatteretten.

Vidare blir også firmabilbilistar skattlagde pr. kilometer for ein sats som gjennomsnittleg er langt høgare enn det ein får i godtgjersle ved å stille sin private bil til disposisjon for arbeidsgjevar. Dersom ein kjøper ein bil til i overkant av 250 000 kr på grunn av at ein er avhengig av den i jobbsammenheng, t.d. som heimehjelp eller heimesjukepleiar, så får ein ei godtgjersle pr. kilometer på 3 kr, og dersom ein får meir godtgjersle, må ein skatte av det.

Dersom ein bruker den same bilen som firmabil og ein nyttar den privat som ein då blir sjablongberekna for, så er kostnaden pr. kilometer 6,40 kr, som ein blir skattlagt for. Kostnaden pr. kilometer er 3 kr dersom ein eig den privat. Dersom det er arbeidsgjevar som eig den, er, som sagt, kostnaden pr. kilometer 6,40 kr. Dette er misshøve som Framstegspartiet er oppteke av og ønskjer å gjere noko med. Førebels er det berre Framstegspartiet og Kystpartiet som er oppteke av desse mishøva. Og sidan Framstegspartiet ikkje har fleirtal, heller ikkje saman med Kystpartiet, må vi vel innsjå at slaget for å få retta opp skattlegginga for firmabilbilistane er tapt i denne omgang. Då får vi ta dette til etterretning og heller kome sterkare tilbake ved neste budsjettbehandling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 562)

S a k n r . 3

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven (finansiering av visse legemidler) (Innst. O. nr. 82 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 83 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Asmund Kristoffersen (A) (ordfører for saken): Det er eksempler på at ulik finansiering av terapeutisk sammenlignbare legemidler direkte kan påvirke valget av legemiddel, uavhengig av hva som medisinsk sett er det beste valget for den enkelte pasient.

Legemidler for pasienter med alvorlige reumatiske lidelser har tydeliggjort behovet for en mer fleksibel finansieringsordning for visse legemidler som benyttes både i og utenfor sykehus. Et beskrivende eksempel er at legemiddelet Remicade utelukkende benyttes i sykehus og finansieres fullt ut over sykehusets eget budsjett, mens legemiddelet Enbrel brukes etter oppstart på sykehus, senere utenfor sykehus, og finansieres fullt ut over blåreseptordningen – og belaster derfor ikke sykehusets budsjett. Dette kan selvsagt påvirke sykehusenes valg av legemiddel, uavhengig av hva som ville være den beste behandling for pasienten.

Disse legemidlene er meget effektive for reumatiske pasienter med de mest alvorlige leddgiktplager. Det hevdes fra pasientforeningshold at disse nye legemidlene har gitt mange mennesker et helt nytt liv og redusert behovet for kirurgiske inngrep, noe som sparer pasientene for lidelse, og det offentlige for utgifter.

Det er derfor nødvendig at den offentlige finansieringen innrettes slik at en kan ta i bruk de beste behandlingsformene. I de tilfeller hvor en har med terapeutisk sammenlignbare legemidler å gjøre, slik jeg har beskrevet, er det nødvendig at også slike legemidler som må brukes i sykehus, finansieres over folketrygdens blåreseptordning, noe også Stortinget i forbindelse med budsjettet for 2002 vedtok var nødvendig for legemiddelet Remicade.

For å kunne gjøre dette må folketrygden endres slik at det åpnes for refusjon fra folketrygden for bruk av slike legemidler i sykehus. Departementet følger opp dette i den foreliggende saken og foreslår nødvendig lov-hjemmel for dette, noe også en samlet komitee slutter seg til.

Komiteen slutter seg imidlertid ikke til departementets forslag om at sykehusene bare skal få refundert 70 pst. av legemiddelets veiledende utsalgspris. Flertallet går inn for 80 pst. refusjon ut inneværende år og satser på at det vil være mulig å forhandle fram vesentlige rabatter fra leverandør. Med en slik finansiering er det etter mitt og flere andres syn meget stor sannsynlighet for at en er like langt som før denne lovendringen. Sykehusene har ikke budsjetter til å dekke en eventuell egenandel, og pasientene med de alvorligste reumatiske sykdommene står da i fare for ikke å få den behandling de ellers kunne ha fått.

Et mindretall i komiteen, men trolig et flertall i Stortinget, dvs. medlemmene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, hevder at en høyere refusjonssats ville frata sykehusene forhandlingsincentiver på pris fra leverandør. Arbeiderpartiet går inn for at det gis en refusjonssats på 95 pst. ut dette året.

Jeg og komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, mener at vi må legge opp til et system der en oppnår minst to ting: For det første må vi ha et system som gir sykehusene full og reell utgiftsdekning for blåreseptmedisinen brukt i sykehus, for ellers er en like langt som i dag. For det andre må vi prøve å unngå å få ethvert slikt terapeutisk sammenlignbart legemiddel til vurdering i Stortinget. Dette kan oppnås ved at folketrygden gjennom blåreseptordningen dekker de faktiske utgiftene gjennom en refusjonsordning, slik at sykehusene ikke påføres utgifter ved bruk av legemidler som medisinsk sett er det beste for pasienten. En slik ordning mener vi må tre i kraft fra 1. januar 2003. I dette ligger det at setningen i ny § 5-15 annet ledd, «Trygdens maksimale dekning for den enkelte behandling fastsettes særskilt», tas ut av lovteksten.

Vi forutsetter et nært innkjøps samarbeid mellom LIS, Legemiddelinnkjøps samarbeidet, og Rikstrygdeverket også i forhandlingene om rabatt, slik at en innenfor det systemet som flertallet beskriver, kan ta ut den rabatt som det er mulig å oppnå.

Jeg vil for øvrig ta opp det forslaget som Arbeiderpartiet har fremsatt i innstillingen.

Presidenten: Asmund Kristoffersen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Elisabeth Røbekk Nørve (H): Bruk av legemidler er ofte en svært viktig del av arbeidet med forebygging og behandling av sykdommer.

I denne saka dreier det seg om legemidlene Enbrel og Remicade, som begge brukes på pasienter med alvorlige reumatiske sykdommer. De to medikamentene har sannsynliggjort et behov for en mer fleksibel finansieringsordning for visse legemidler som benyttes både i og utenfor sykehus.

Legemidler som f.eks. Enbrel finansieres over blåreseptordninga og framstår som gratis for sykehusene, sjøl om de i utgangspunktet kan være vesentlig dyrere enn sammenlignbare legemidler som finansieres av sykehus. Remicade, som finansieres over folketrygden ved bruk utenfor sykehus, er egentlig et rimeligere legemiddel, men må kostes fullt ut av det enkelte sykehus ved bruk i sykehuset.

Denne type gråsonemedikamenter fører til at sykehusene av økonomiske grunner vil velge legemiddelet Enbrel, til tross for at pasientene ofte kan ha større nytte av legemiddelet Remicade. Dette er svært uheldig, da det hevdes at ca. 50 pst. av dem som har behov for behandling med disse legemidlene, kan bruke Enbrel, mens 50 pst. får bedre effekt med Remicade.

Som man sikkert forstår, er dette en komplisert og litt uheldig sak, en sak som har vært viktig for Høyre over lang tid. Vi er derfor glad for at Regjeringa nå legger fram et forslag som vil løse problemene. Løsningen går ut på – enkelt sagt – at sykehusene nå vil få refundert sine utgifter til Remicade over folketrygden. Uenigheten i komiteen går på om 80 pst. refusjon av dagens veiledende pris er tilstrekkelig for å dekke sykehusenes utgifter. Flertallet mener at det er tilstrekkelig, og viser til at sykehusenes innkjøps samarbeid i gjennomsnitt oppnår 30 pst. rabatt på sine innkjøp.

Med dette vil jeg ta opp mindretallsforslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, forslag nr. 1, som er tatt inn i innstillinga.

Jeg vil samtidig få vise til at helseministeren har sendt ut på høring et forslag til nye retningslinjer for hvordan medisin på blå resept skal tas opp. Vi har store forventninger om at disse retningslinjene vil føre til at Stortinget i ettertid vil kunne slippe å behandle enkelt saker som gjelder medisiner.

Presidenten: Elisabeth Røbekk Nørve har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Harald T. Nesvik (FrP): Innledningsvis vil jeg få knytte et par kommentarer til representanten Røbekk Nørves innlegg her.

Representanten Røbekk Nørve var glad for at Remicade nå nær sagt hadde kommet i denne sal, og at vi nå i hvert fall har fått en midlertidig avklaring. Så vidt jeg kan huske – hun kan jo ta ordet etterpå og si om jeg tar feil – stemte Høyre mot at denne saken om finansiering av visse legemidler skulle komme hit på denne måten. Høyre var faktisk mot den biten i budsjettet. Det var flertallet som tvang denne saken igjennom. Jeg er i hvert fall

glad for at representanten fra Høyre synes det er positivt at de nå er tvunget til en løsning i denne saken.

Jeg tror alle i denne salen skulle ønske at vi slapp å ta opp enkeltlegemidler til behandling. Det gjør faktisk jeg også, selv om Fremskrittspartiet og jeg ved en rekke anledninger har tatt opp saker om legemidler i denne salen. Og det har jo vist seg at det har vært nødvendig. Det var nødvendig når det gjaldt saken om medisinen Aricept mot Alzheimers sykdom, som nå har funnet sin løsning. Det var nødvendig når det gjaldt det kortisonfrie preparatet Singulair for astmatikere. Det har vist seg å være nødvendig nå også når det gjelder Remicade.

Fremskrittspartiet har i denne saken inntatt det samme standpunkt som saksordføreren har gjort rede for. Vi står bak den flertallsinnstillingen som ligger her i dag. Men på ett punkt skiller vi oss fra Arbeiderpartiet. Vi godtar at sykehusene fram til 1. januar skal få en refusjonspris på 80 pst. når det gjelder Remicade. Det skyldes noen forhandlinger som har funnet sted, slik at man har kommet til enighet om at man står på en refusjonspris på 80 pst. av veiledende, gjeldende utsalgspris. Så vi snakker ikke om den fremforhandlede prisen i sykehusene. Vi snakker om en refusjonspris på 80 pst. i forhold til den veiledende, gjeldende utsalgspris. Det er det verdt å merke seg. Det har også regjeringspartiene gått inn for. Det må man også legge seg på minne.

Det er også et annet signal som står i innstillingen. Det er at denne taksten skal gjøres gjeldende fram til 1. januar, for det er et stort flertall i komiteen som viser til at denne ordningen med en refusjonspris på 80 pst. – eller 95 pst. som Arbeiderpartiet ønsker – skal gjøres gjeldende ut 2002. Alle, unntatt regjeringspartiene, gir uttrykk for det, på to forskjellige plasser i innstillingen.

Jeg håper – i motsetning til det som representanten Kristoffersen var inne på – at det i hvert fall vil bli en viss forbedring når det gjelder legemiddelet Remicade. Det var Fremskrittspartiet som i sin tid tok initiativet for å få løst denne saken. Men jeg tror nok dessverre at vi fremdeles har en lang vei å gå for å få disse tingene på plass.

Fremskrittspartiet mener at når det gjelder disse gråsonepreparatene her, så bør de totale utgiftene dekkes av folketrygden også for pasienter innlagt i sykehus, slik at man slipper denne problemstillingen som vi har i dag, der faktisk flesteparten av pasientene skrives ut med preparatet Enbrel, som er det dyreste preparatet, fordi det gis pasienter utenfor sykehus som dekkes av blåreseptordningen § 10a, mens faktisk det rimeligste preparatet, som man må inn i sykehus for å få, det har sykehusene ikke råd til å gi pasientene. Dette kan ikke være en ønskelig ordning. Selv om det går over to forskjellige budsjett, er det tross alt offentlige midler begge deler.

Når det er incentiver til å kunne forhandle ned prisen ytterligere som er bakgrunnen for forslaget om 80 pst. – eller 70 pst., som var det opprinnelige forslaget – så må jeg bare si det at dersom man i utgangspunktet levde i den tro at man skulle klare å få forhandlet prisen ned med 30 pst. i sykehusene, på et legemiddel der vi allerede i gjennomsnittet har den tredje laveste prisen i Europa, da tror jeg at vi har misforstått litt.

Jeg håper dette vedtaket i dag kan bedre situasjonen for reumatikere som er avhengige av Remicade. Og så ser jeg fram til at vi får løst denne saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2003, for det er helt tydelig at her må noe gjøres også i den sammenheng.

Olav Gunnar Ballo (SV): Vi ser stadig vekk at sosialkomiteen debatterer saker som omhandler enkelte legemidler, og at de gjerne er knyttet til refusjonsordninger eller mangel på sådanne. Det er absolutt grunn til å diskutere hvor heldig det er i forhold til at det krever faglig innsikt, og at det derfor burde vært fagorganer som burde tatt stilling til det. Likevel er denne saken et godt eksempel på hvordan refusjonsordninger slår ut på en uheldig måte, som skaper vridningseffekter, og som gjør at man må gjennomgå også det overordnede regelverket.

I denne saken er det altså slik at to legemidler brukt ved reumatisk sykdom refunderes på en slik måte, og har en ulik måte å gis på, at det ene naturlig gis utenfor sykehus, og det andre gis i sykehus. Så kan man få vridningseffekter som en konsekvens av det, fordi folketrygden refunderer via blåreseptordningen utenfor sykehus, og så må sykehusene dekke kostnadene når man er innlagt på sykehus.

SV har i en årrekke vært opptatt av at den ordningen bør endres. Man bør få til en ordning der blåreseptordningen virker uansett om man ligger i et sykehus eller om man får forskrevet medikamentene når man ikke er i et sykehus.

Et annet eksempel på hensiktsmessigheten av det er cellegiftpasienter, altså pasienter som har en kreftlidelse. De står på et cellegiftpreparat, og så blir det en faglig vurdering av om preparatet skal gis i en sykehusseng eller om man skal gi det poliklinisk utenfor sykehus – kanskje i begge tilfeller intravenøst, men begge deler vil kunne være mulig. Med dagens ordning får man altså den effekten at sykehuset ved å la behandlingen skje utenfor sykehus, poliklinisk, unngår utgiften til medikamentet fordi man kan skrive det ut på blå resept, mens man får en ikke ubetydelig utgift hvis vedkommende ligger i sykehus. Det er klart at slik kan vi ikke ha det. Vi kan ikke bidra til å skape ordninger som har konsekvenser for den enkelte pasient fordi refusjonsordningen slår slik ut. Derfor har SV vært veldig opptatt av at hadde man innført blåreseptordningen generelt, også når pasienten lå i sykehus, ville man unngått dette. Da må man selvfølgelig regulere både den innsatsstyrte finansieringen og DRG-satsene generelt, slik at det ikke inkluderer medikamentutgiftene for sykehus, annet enn det som skulle være på hvit resept.

I påvente av at man får til en slik ordning – for det ser ut som om flere og flere partier argumenterer i retning av en slik ordning – mener vi at det er rimelig å få til en inndekning også i sykehus når det gjelder preparatet Remicade, som gjør at pasienter kan få det forskrevet der. Men det kan ikke være riktig å gi en inndekning tilsvarende nesten 100 pst., for det betyr at sykehuset både vil få en finansiering i bunnen via rammer, via den innsatsstyrte finansieringen, og på toppen vil få en refusjon, altså en form for dobbeltfinansiering, som er uheldig.

Så kan man diskutere hva som er et riktig innslagspunkt, men vi har funnet at fra 1. juli og ut året kan 80 pst. være en grei mellomløsning. Vi noterer at Arbeiderpartiet foreslår 95 pst., men de foreslår samtidig et innføringstidspunkt fra 1. oktober. Etter SVs syn må det være langt bedre at man da heller går for en lavere sats og så dekker opp for hele den resterende delen av året. Ellers vil man ha det samme problemet løpende helt fram til 1. oktober.

Hvis jeg har oppfattet både Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet riktig, er de i ferd med å gå for den modellen vi skisserer, nemlig at blåreseptordningen bør ha generell gyldighet. I så fall bør det kunne være mulig å få dette på plass – i hvert fall utredet – med tanke på en virkning fra et eller annet tidspunkt i 2003.

Dette håper vi blir den endelige modellen, slik at man unngår de uverdige forholdene for en rekke pasientgrupper i dag, ved at det kan bli tilfeldig om preparatet blir forskrevet eller ikke, avhengig av hva slags inndekning man vil kunne ha for det.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Stortinget vedtok onsdag den 12. desember i fjor at utgifter til legemiddelet Remicade skulle omfattes av blåreseptordningen. Jeg gjorde oppmerksom på at stortingsvedtaket ville kreve en lovendring, og at jeg derfor ville komme tilbake med det spørsmålet før en slik refusjon kunne iverksettes. Derfor har jeg lagt fram den proposisjonen som behandles i dag.

Proposisjonen er foranlediget av at ulike finansieringsordninger for Enbrel og Remicade gir sykehusene uheldige incentiver i valget mellom legemidlene. Begge preparatene gis til dem som er alvorligst rammet av reumatoid artritt. Enbrel refunderes etter blåreseptforskriften, mens Remicade finansieres av sykehusene fordi preparatet kun brukes i sykehus. Eksisterende lovgivning avskjærer trygderefusjon for preparater brukt i sykehus. I dagens situasjon fremstår bruk av Enbrel som gratis for sykehuset, mens bruk av Remicade er en utgift, dette til tross for at prisen på Remicade er lavere enn prisen på Enbrel.

Det er naturlig å anta at det fremover kan oppstå flere tilfeller der forskjeller i finansieringsordninger påvirker terapivalget på en uheldig måte. Jeg har derfor sett det som viktig å utforme en løsning som ikke bare håndterer denne saken, men som også senere kan få anvendelse i parallelle tilfeller, altså en generell løsning. Jeg mener at det er lite tjenlig at Stortinget tar opp og diskuterer enkeltmedikamenter på denne måten. Det er også noe av grunnen til at jeg har forsøkt å finne fram til en generell ordning som håndterer spørsmålet i sin alminnelighet. Det mener jeg er godt ivarettatt på den måten saken er løst i proposisjonen.

Ethvert preparat brukt i sykehus som anses å være et terapeutisk sammenlignbart alternativ til et preparat finansiert over blåreseptordningen, vil kunne omfattes av denne nye ordningen. Ordningen vil således være en av flere mulige måter å refundere legemiddelutgifter på. Den er skreddersydd for legemidler som særlig benyttes i sykehus.

Løsningen som er foreslått i denne proposisjonen, gir gode muligheter for kostnadskontroll. Enhver beslutning

om refusjon for et spesifikt legemiddel vil kreve forskriftsendring. Forskriftsendringer som medfører økte utgifter, kan ikke gjennomføres før Stortinget har vedtatt nødvendige budsjettendringer. Dermed burde risikoen for ukontrollert vekst være redusert til et minimum.

Jeg vil også legge til at denne proposisjonen legger til rette for en større grad av konkurranseutsetting for preparater som finansieres av folketrygden. Sykehusene vil ha incentiver til å nyttiggjøre seg denne konkurranseutsettingen ved at refusjon i denne saken gis som et fast kronebeløp lik 80 pst. av den pris Remicade omsettes for i dag. Dette gir sykehusene sterke incentiver til å forhandle ned prisen, ettersom preparatet vil fremstå som gratis for sykehuset dersom 20 pst. rabatt oppnås. Forslaget vil ikke medføre økt egenbetaling for pasienten.

Jeg legger til grunn at konkurranseutsettingen vil gi det samme tilbudet som tidligere, men til en lavere pris. Det vil kunne muliggjøre økt innsats i denne eller i andre deler av helsesektoren, til beste for pasientene. I budsjettforslaget knyttet til dette forslaget, som er presentert i St.prp. nr. 63 for 2001–2002, er det forutsatt at sykehusene vil behandle flere pasienter som følge av denne lovendringen.

Når Stortinget har fattet sitt vedtak, vil jeg utforme et forskriftsutkast, slik at refusjon for Remicade kan gis. Arbeidsplanen legges opp slik at refusjonen kan gis fra 1. oktober i år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP): Helseministeren var helt avslutningsvis i sitt innlegg inne på at han tar sikte på at dette skulle gjøres gjeldende fra 1. oktober. Da er spørsmålet mitt til helseministeren: Skal det gjøres gjeldende fra 1. juli, eller skal det gjøres gjeldende fra 1. oktober? Så vidt undertegnede har forstått saken, skulle ordningen opprinnelig gjøres gjeldende fra 1. juli. Det vil jeg be om en bekreftelse på.

Så er det en annen problemstilling som har dukket opp i forbindelse med arbeidet med proposisjonen. Det har vært litt uklart hva som nå skjer med hensyn til finansieringsordningen for legemiddelet Enbrel. Det har vært stilt en del spørsmål rundt dette. Kan helseministeren her bekrefte, i hvert fall har flertallet forstått proposisjonen slik, at det ikke er noen endring av finansieringssystemet når det gjelder Enbrel, at en fortsetter slik som i dag via blåreseptforskriften?

Jeg håper at helseministeren kan bekrefte dette. Det er viktig at vi får en avklaring når det gjelder datoen for ikrafttredelse av denne ordningen. Er det 1. juli, eller er det 1. oktober?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er slik at lovvedtaket som fattes i Odelstinget i dag, forutsetter at det fastsettes en forskrift knyttet til denne konkrete saken, dette konkrete legemiddelet. Den forskriften vil bli utformet straks. Den må sendes på en høring på vanlig måte, og så fort det har skjedd, vil forskriften kunne tre i kraft. Jeg vil sørge for at det skjer så raskt som overhodet mulig.

Mitt arbeidsopplegg har vært 1. oktober. Er det mulig å gjøre det raskere, vil jeg sørge for at det skjer raskere.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg vil tro at det må bero på en misforståelse når datoen 1. oktober her ble nevnt fra statsrådets side.

Når SV går inn og støtter en refusjon på 80 pst., er det ikke minst fordi vi ser at man vil kunne få til en refusjon tidligere, nemlig fra 1. juli. Jeg ser at Arbeiderpartiet i revidert nasjonalbudsjett har lagt inn akkurat det samme beløpet som oss, men da til en sats på 95 pst. Det er jo nettopp fordi man vil få ulike utgifter avhengig av når virketidspunktet blir, at Arbeiderpartiet kan gjøre det. Det er klart at hvis vi, med bare 80 pst. refusjon, skulle stå på at det også skulle være fra 1. oktober, hadde man kunnet bruke en refusjon på 95 pst.

Jeg vil være rimelig klar fra SVs side med hensyn til at det er nettopp med utgangspunkt i at virketidspunktet skal være 1. juli, vi her går inn og støtter regjeringspartiene slik at man oppnår et flertall for forslaget.

Jeg vil be om at statsråden klargjør at tidspunktet skal være 1. juli, ikke 1. oktober.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er i Regjeringens opplegg i revidert nasjonalbudsjett og den proposisjonen som er fremmet i den forbindelse, sagt klart fra at det endringsforslaget som man der fremmer, vil kunne tre i kraft fra 1. oktober 2002. Det står i proposisjonen.

Når det gjelder ikrafttredelse av forskriften, vil jeg måtte følge de prosedyrer som gjelder i forhold til det lovvedtaket som Odelstinget i dag vedtar. Jeg vil fastholde at arbeidsopplegget er 1. oktober. Hvis det er praktisk mulig med en ikrafttredelse tidligere, vil jeg sørge for det.

Harald T. Nesvik (FrP): Det er tydelig at noen hver av oss kanskje må se på ikrafttredelsesdatoen. Men jeg håper i hvert fall at helseministeren vil gjøre sitt ytterste for at dette kan tre i kraft så raskt som overhodet mulig, og da før 1. oktober.

Jeg sitter også med den samme fornemmelsen som representanten Ballo hadde når det gjelder summene som man opererer med. Hva utgjør, når vi snakker om den samme summen, en refusjon på 95 pst. og en refusjon på 80 pst., hvis man tar utgangspunkt i samme dato? Det kunne det vært interessant å få vite.

Grunnen til at jeg tok replikk igjen, er at jeg ikke har fått svar når det gjelder Enbrel. Jeg spurte helseministeren i min første replikk om det er slik som flertallet har forstått det, at det ikke er noen endring når det gjelder finansieringsmåten for Enbrel.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Først til spørsmålet om proveny. Jeg må svare for det forslaget som Regjeringen har lagt fram. Den provenyberegningen som Regjeringen har lagt til grunn i budsjettproposisjonen i forbindelse med revidert, er knyttet til en gjennomføring fra 1. oktober. Det fremgår klart av proposisjonen.

Når det gjelder spørsmålet om blåreseptrefusjon for medikamenter som i dag er på blå resept utenfor sykehus, er det ikke i dette opplegget lagt opp til noen endring i forhold til det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ola D. Gløtvold (Sp): Mye er sagt i denne saken nå. Det er, som andre har vært inne på, heller tvilsomt om vi bør ha til behandling enkeltmedisiner og prisfastsettelse på dem i Stortinget.

Nå har det nå engang blitt slik, og det er da å håpe at bl.a. vedtaket om ny § 5-15 i folketrygdloven kanskje kan gjøre det slik at vi får noe klarere forhold og mindre enkeltsaksbehandling her i Stortinget.

Ulike finansieringer av relativt like terapeutiske legemidler som Remicade og Enbrel har synliggjort at det er behov for en mer fleksibel finansieringsordning enn den vi har, slik at man kan få det beste og mest optimale legemiddelet, uavhengig av om en er på sykehus eller ikke. Er det slik at dette finansieres av sykehuset for pasienter som er inneliggende? Eller er det slik at pasientene finansierer det selv og får det finansiert over blåreseptordningen? Det er et stortingsvedtak som ligger til grunn for at Remicade skal finansieres fullt ut, slik at reumatismepasienter skal få den beste behandlingen på sykehus. Det var et vedtak som ble fattet i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2002. I Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2001-2002 heter det:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at kostnadene ved bruk av legemiddelet Remicade dekkes over blåreseptordningen.»

Hensikten var at sykehusene ikke skulle ha noen økonomiske ulemper ved å velge det for pasienten beste legemiddelet. Når Regjeringen nå i revidert kommer med et forslag på en dekningsprosent på 70, mener vi det er for lavt. Vi mener også at ordningen heller ikke er fullgod ennå, og derfor forutsetter et flertall i komiteen, bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, at departementet legger til rette for at ordningen blir ordentlig, og at det fra 1. januar 2003 blir et oppgjør mellom sykehusene og folketrygden som dekker de reelle kostnadene og ikke gir noen slagside eller ulemper i forhold til det ene eller det andre medikamentet.

Vi har også her i Stortinget vært klar over at dette kunne gjøres ved at det ble foretatt et oppgjør med sykehusene. Det er det ingen i komiteen som har gått inn for. Vi mener at dette bør ordnes gjennom folketrygden og blåreseptordningen. Det er kanskje litt forunderlig at enkelte partier i dag snakker om en helt ny ordning for å finansiere legemidler på sykehusene når en samlet komite faktisk slutter seg til at det må være ulike ordninger for sykehusene og for kjøp av medisiner utenfor sykehus gjennom blåreseptordningen.

Jeg er enig med representanten Ballo i at det er et forbedringspotensial i dette systemet, og jeg håper at Regjeringen nå – bl.a. etter oppfordring fra flertallet – kommer med en ordning som er langsiktig, og som gir det beste resultatet for pasientene. Det er det som teller her, og i

(Gløtvold)

dette tilfellet at reumatismepasientene får den optimale medisinske behandling enten de er på sykehus eller ikke, og om medisinen finansieres av det ene eller det andre.

Så litt om dette med ikrafttredelsesdato for refusjon: Helseministeren svarte delvis på det, og sa at Regjeringen hadde lagt til rette for at dette skulle gjelde fra 1. oktober i år, men da må det være feil i noen regnestykker her. Provenyet har vi heller ikke fått spesifisert helt, og hvis et proveny på 2 mill. kr skal dekke 80 pst. refusjon fra 1. juli, må det helt klart være for liten bevilgning for en inndekning på 95 pst. fra 1. oktober i år. Det kunne ha vært ønskelig å få dette mer spesifisert.

Til slutt: Jeg håper at dette er en av de siste slike medisinske behandlinger vi har i Stortinget, og at vi nå klarer å få til en ordning som fungerer både for helseforetakene, for folketrygden og for staten, men ikke minst for pasientene.

Presidenten: De talere som fra nå av får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Asmund Kristoffersen (A): Jeg har bare en kort merknad og en kort presisering.

Jeg har ikke behov for å bemerke noe til representanten Olav Gunnar Ballos innlegg, bortsett fra at Arbeiderpartiet ikke har vurdert spørsmålet om å innføre en generell blåreseptordning for legemiddelbruk på sykehus. Men Arbeiderpartiet og resten av komiteen mener at de såkalte gråselegemidlene, dvs. terapeutisk sammenliknbare legemidler, må inn på en blåreseptordning for å sikre at pasientene får den optimale behandling, dvs. at de medikamenter som gir den beste effekten for pasientene, blir brukt. Det er dette man har lagt opp til i lovforslaget, og som komiteen, og nå forhåpentligvis også Odelsstinget, slutter seg enstemmig til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 567)

S a k n r . 4

Innstilling fra samferdselskomiteen om lov om endring i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann mv. (havne- og farvannsloven) (Innst. O. nr. 83 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 90 (2001-2002))

Bjørgulv Froyn (A) (ordfører for saken): I den proposisjonen vi nå skal behandle, fremmes det forslag om endring i havne- og farvannsloven § 23. Forslaget vil innebære en endring i dagens bestemmelser om at havnekassens midler ikke kan brukes til andre formål enn til havneformål.

Lovforslaget var opprinnelig tenkt som en særlov for Oslo havn, men i løpet av prosessen viste det seg at en slik begrensning ble problematisk. Lovforslaget vil derfor få samme betydning for alle de 15 havnene som har et havnestyre oppnevnt av staten. Det er imidlertid fortsatt viktig å vektlegge forslagens betydning for den aktuelle situasjonen for Oslo havn. Oslo havn har som alle andre

havner rundt om i verden, opplevd forandringer som har endret kravene til havnearealer. Det er denne utviklingen som gav grunnlag for at Oslo kommune og Oslo havnestyre i sin tid vedtok nye retningslinjer for Oslos havn. Disse vedtakene innebar en utflytting av containerhavnen fra deler av dagens havneområder. En slik utflytting ville frigjøre havnearealer som Oslo kommune ønsket konvertert til byutviklingsarealer i Bjørvika. Problemet på det tidspunktet disse vedtakene ble gjort, var lovteksten i någjeldende § 23 og hvilken juridisk partsrolle Oslo havn ville få i forhold til de arealer som ble avgitt, og som skulle kunne gå inn i et byutviklingsprosjekt.

Med forslaget til endring i § 23 i havne- og farvannsloven vil Oslo kommune få de muligheter til byutvikling som frigjorte havnearealer har skapt på grunnlag av vedtakene som er tatt. Likeledes vil Oslo havn på en tilfredsstillende måte få ivarett sine interesser både økonomisk og juridisk. Det heter i lovforslaget at departementet kan «i særlige tilfelle og på nærmere vilkår gi tillatelse til at eiendommer og andre midler som inngår i havnekassen som nevnt i fjerde ledd, blir investert i prosjekter eller virksomhet med andre formål enn havneformål».

I høringsuttalelsen fra Oslos havnedirektør foreslås det at det i lovforslaget blir presisert at havnekassens midler kan brukes til annet enn havneformål kun når det anses å være til havnens beste.

Det er grunn til å understreke at forslaget til tillegg i lovens § 23 forutsetter et initiativ fra et havnestyre, der nest at det i departementets forslag forutsetter særskilt tillatelse dersom investeringer av havnekassens midler skal gå til annet enn havneformål. Med dette anses forslaget fra havnedirektøren i Oslo å være ivarett. Et flertall i samferdselskomiteen har tilsluttet seg Regjeringens forslag. Det er fra flertallet i komiteen understreket at lovendringen ikke skal bringe havnene inn i forhold hvor havnekassene kan utsettes for tapping eller bli involvert i spekulative eiendomsprosjekter med fare for havnekassens økonomi.

Det er flertallets forutsetning at havnekassene fortsatt skal ha kontroll og sikre at verdiene i havnearealene blir brukt til havnerelevante formål i framtiden. Det er dette faktum som etter min oppfatning er grunnlaget for den konstruktive og pragmatiske rollen Oslo havnestyre har spilt i prosessen fram til denne dag.

En viktig forutsetning for at vi har klart å forsere de hindringer vi har møtt på veien, har vært at staten skal ha en tydelig rolle som samordner. Det er min oppfatning at staten fortsatt må ha en slik rolle. Vi vil fortsatt risikere hindringer i den videre prosessen. Da vil det være avgjørende at staten gjennom sin autoritet sørger for at alle involverte parter fortsatt skal kunne spille en konstruktiv rolle og få muligheter til å ivareta sine interesser gjennom det eiendomselskapet for Bjørvika som nå vil bli etablert. Det gjelder altså ikke minst Oslo havn.

Med dette tar jeg opp forslaget fra komiteens flertall.

Geir-Ketil Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Froyn har tatt opp det forslag han refererte til.

Sverre Hoddevik (H): Det er klart at drivkrafta bak denne lovendringa fins under andre saksnummer enn dette, og det fikk vi til fulle bekrefta da vi overhørte debatten i går kveld.

I sannhet er det slik at det kommer an på øynene som ser når endringsforslaget til § 23 i havne- og farvannsloven skal leses. Bakgrunnen for lovendringa er selvfølgelig, som det har vært sagt her, byutviklinga i Bjørvika. Men den nye lovteksten handler utelukkende om nye muligheter til deltakelse og nå i andre prosjekter enn reine havneformål. Disse mulighetene skal heretter foreligge for havnestyret oppnevnt av Fiskeridepartementet etter spesiell heimel.

Risikoaspektet er til en viss grad til stede, men det er begrensa bl.a. av strenge godkjenningsregler og godkjenning av departementet. Tappingsmulighetene, som det har vært vist til her, fra havnekassee mot kommunekasse er fortsatt avstengt, slik loven også tidligere har vært utformet.

Formålet med loven, slik vi ser det, er at havnens beste også nå skal legges til grunn. Høringsrunden har belyst at havnens beste kan betraktes også i et mer regionalt perspektiv.

Dagens lovendring dreier seg altså om en ekstra mulighet til engasjement for spesielle havner. Det er ett parti som har omdefinert mulighetene til engasjement til rett og slett å handle om tyveri. Her kan vi vel trygt si at motstanderne av lovendringa ikke tilkjenner særlig tillit til de instanser som er beskrevet i lovteksten.

En mer øyeblikkelig utsalgsmulighet, som en alternativ løsning til forslaget, blir påpekt av motdebattantene. Dette vil kanskje mange være enig i. Disse mulighetene er imidlertid uforandret. Poenget her må være at havnemyndighetene får bestemme mer selv når tidspunktet er riktig og best for å gå i markedet en eller annen gang.

Kenneth Svendsen (FrP): Flertallet foreslår en endring slik at midlene fra havnekassen kan investeres i prosjekter eller virksomhet som har andre formål enn havneformål. For meg betyr det at flertallet tydeligvis ikke eier begrensninger når det gjelder opera. Her skal pengene hentes inn uansett, koste hva det koste vil.

Jeg hadde håpet at samferdselskomiteen hadde vist samme engasjement når det gjaldt å få penger til å redde liv i trafikken, men det har den altså ikke. I havnelovens nåværende § 23 slås det fast:

«Avgifter som kommunen oppbeholder etter loven her, skal bare benyttes til havneformål.»

I lovens forskrift gis en definisjon av havnekassen som at alle eiendommer, bygninger, havneanlegg, havneinnretninger og andre verdier som er bygd eller anskaffet over en offentlig havns regnskap, tilhører havnekassen. Årsaken til denne begrensningen er at havnekassens midler er opparbeidet ved brukerbetaling for havnetjenester. Brukernes betaling for dette er en del av sluttprisen til kunden for varer som transporteres gjennom en havn, og

for produksjon av persontransporttjenester, som ferjedrift. Brukerbetalingen går ikke bare til drift og administrasjon av havnen, men også til kjøp, opparbeidelse og vedlikehold av havneareal og -innretninger.

Å ta ut verdier slik at de går tapt for havnekassen, betyr at det vil bli dyrere å transportere varer og passasjerer gjennom en havn. Konsekvensene av dette er begrensninger i havnens evne til å foreta investeringer i nye anlegg, eller at andre transportformer, først og fremst veitrafikk, blir mer konkurransedyktig overfor sjøtransport. Det siste bidrar til at de økte utgiftene blir fordelt på færre brukere, og dermed blir avgiftene enda høyere.

I St.meld. nr. 28 foreslås det at store verdier tilhørende havnekassen til Oslo havn investeres i byutviklingsprosjektet i Bjørvika. Lovendringen i Ot.prp. nr. 90 må ses på som en spesiallaget lovendring for å få ut verdier av Oslo havn, slik at disse kan anvendes til virksomhet som ikke har noe med havnetrafikk å gjøre, og som Oslo havn ikke ønsker å delta i. Flertallets forslag kan derfor bli en ekstraskatt på varer som omsettes til forbrukerne i Oslo, og Fremskrittspartiet vil motsette seg en lovendring som kan gi en slik ekstraskatt. Dette er også forunderlig når flertallet ved flere anledninger har uttrykt at mer gods skal over fra vei til sjø.

Årsaken til Oslo havns skepsis til utviklingsselskapet er først og fremst prinsippet om at havnebrukernes midler ikke skal brukes til annet enn havneformål. I tillegg står havnen overfor store investeringer og flyttestrukturer for tiden.

Foruten i bulk- og passasjertrafikk er Oslo havn tungt inne i godstrafikken med store anlegg for containertrafikk. Det er både roro-anlegg, «roll-on-roll-off», der containerne losses og lastes med kjøretøyer, og lolo-anlegg, «load-on-load-off», der containerne blir losset og lastet med containerkraner. Containerhavnene på Filipstad og Ormsund er under ombygging/modernisering. Containerhavnen på Sjørgenga skal legges ned. Nytt kombianlegg for disse to anleggene er planlagt på Sjørsøya. Bystyret i Oslo sluttet seg i november 2001 til disse planene.

Alt er forutsatt finansiert av havnekassens midler. Fremskrittspartiet mener at planer for flytting av containertrafikken til Sjørsøya er svært viktig, og bør gis høyeste prioritet.

Det er også på tale å flytte eller samle passasjerferjeterminalene, som i dag befinner seg på Revierhavna ved Akershus og på Hjortnes. Hvordan dette skal gjøres, er imidlertid langt fra avklart.

Jeg frykter at Regjeringens opplegg kan true det økonomiske grunnlaget for de lokale flytte- og moderniseringsplanene for Oslo havn, og at de verdiene som er blitt tilført Oslo havn fra brukerne, ved tvang skal bli investert i et svært risikabelt byutviklingsprosjekt.

Med den erfaringen jeg har fra denne salen, går man fort vekk fra det at havneavgiften har vært og skal være en brukerbetaling for bruken av havn, til at det skal bli en ny fiskal avgift. Det rimer i så fall veldig dårlig med det som er uttrykt fra flertallet gang på gang om at man skal ha transport vekk fra vei og over på sjø. Men det er vel som vanlig også her, at det er i festtaler dette blir nevnt.

Fremskrittspartiet kommer til å stemme imot komiteens innstilling.

Jan Sahl (KrF): Jeg viser til saksordførers grundige gjennomgang av sakens realiteter. Kristelig Folkeparti slutter seg til flertallets konklusjoner i saken. Samtidig er det grunn til å understreke at en prosess er i gang for en mer grunnleggende revisjon av havne- og farvannsloven.

Den lovendring som vi i dag behandler, er, som det er sagt, fremkalt av den spesielle situasjonen som er oppstått i Oslo havn etter vedtaket om opera i Bjørvika. Men samtidig viser dette hvor viktig det er nå å få fram en sak om revidering av havne- og farvannsloven, slik at vi kan få sett på helheten.

Jeg forutsetter at Fremskrittspartiets stillingtaken i denne saken er situasjonsbetinget på grunn av deres nei til opera i Bjørvika, og ikke prinsipiell i forhold til en framtidig revisjon av loven. Det vil etter Kristelig Folkepartis syn bremse all framtidig utvikling i norske havner.

Jorunn Ringstad (Sp): Senterpartiet er med i fleirtallet som støtter lovendringa i hamne- og farvasslova. Saksordføreren hadde ei grei framstilling, og eg skal ikkje gjenta det som saksordfører sa. Men som fleire har vore inne på, er utgangspunktet for å ta opp lovendringa Oslo og Bjørvika. Det er noko som vi alle veit. Men lovendringa er generell, og likevel avgrensa til større hamner med eigne hamnestyre som er oppnemnde av Fiskeridepartementet etter hamne- og farvasslova.

For Senterpartiet har dei presiseringane som er blitt lagde inn, vore avgjerande for at vi skulle støtt lovendringa. Når lovendringa opnar for at eigedomar og andre eigedelar som er ein del av hamnekassa, i spesielle tilfelle og på nærare fastsette vilkår kan disponerast til andre føremål enn hamneføremål, er det viktig at presiseringane klart seier ifrå at dette ikkje skal kunne føre til ei tapping av hamnekassa. Det må framleis vere slik at lova sikrar at hamneføremål skal vere det viktigaste, men når eigedomar og eigedelar ikkje er nødvendige for direkte hamneføremål, så meiner Senterpartiet at det då må kunne finnast ei opning slik at vi kan bruke dei til andre føremål.

Senterpartiet vil altså støtt forslaget med dei nærare presiseringane. Eg vil òg gi uttrykk for at vi ser det som positivt å få ein meir generell gjennomgang av hamne- og farvasslova, og ikkje berre den vesle biten som no er lagd fram.

Carl I. Hagen (FrP): Denne saken er fremstilt av enkelte dit hen at det er Oslo Havnevesen som ønsker en endring i loven, slik at de i realiteten kan engasjere seg i byutvikling i Bjørvika. Det er en 100 pst. feilaktig fremstilling. Det er ikke noe ønske fra Oslo Havnevesen om å få til noen endring i denne loven som åpner for at Havnevesenets midler kan investeres i andre prosjekter enn det som er til havnens egen virksomhet. Tvert om, og det er det som er det rare, som for så vidt også Bjørgulv Froyen refererte til, at når man spør hva den berørte havnen og havnestyret mener om dette lovforslaget, så er det avgitt

en enstemmig uttalelse fra havnestyret i Oslo, som lyder slik:

Havnestyret slutter seg til havnedirektørens vurdering og understreker at et slikt tiltak bare bør gjennomføres dersom det anses som et nødvendig tiltak for å kunne forvalte havnekassens verdier til havnens beste.

Punkt 2: Havnestyret ber om at departementets foreslåtte nytt siste ledd i havneloven § 23 endres til å lyde:

Departementet kan i særlige tilfelle når det anses å være til havnens beste, og på nærmere vilkår gi tillatelse til at eiendommer ...

Oslo havnestyre har altså bedt om at det i loven tas inn en begrensning om at når midlene skal brukes, skal det være når det anses å være «til havnens beste». Mitt spørsmål til fiskeriministeren er: Hvorfor har ikke Fiskeridepartementet tatt til følge et enstemmig vedtak i Oslo havnestyre om en begrensning, at det skal være «til havnens beste»?

Så vidt jeg forstår på saksordfører, så sier man at dette er vel ivarettatt, og omtrent samtlige talsmenn, inkludert siste taler, Jorunn Ringstad, sier at vi må jo sørge for at det ikke fører til tapping av havnekassen. Så vidt jeg skjønner, er den eneste sikkerheten for det som flertallet påstår, at det er departementet som skal styre. Det er etter departementets avgjørelser, og, som det står i lovforslaget til vedtak,

«kan departementet i særlige tilfelle og på nærmere vilkår gi tillatelse til at eiendommer og andre midler som inngår i havnekassen som nevnt i fjerde ledd, blir investert i prosjekter eller virksomhet med andre formål enn havneformål».

Det skulle liksom være slik at det er departementet som er garantien for dette. Men også her er jo de faktiske forhold helt omvendt. Det er altså ikke havnestyret som ønsker lovendringen, det er det departementet som gjør, og Regjeringen. Det er Regjeringen som ønsker at Havnevesenets midler og eiendommer skal inngå i Bjørvika byutvikling med stor risiko – det er ikke Oslo Havnevesen. Da er departementet egentlig fienden, for departementet er jo sekretariat for sin statsråd, og statsråden er medlem av en regjering, og Regjeringen har en enorm prestisje i at koste hva det koste vil, så skal det byutvikles i Bjørvika, og helst for havnekassens midler. Så når Jorunn Ringstad og andre sier at man må prøve å hindre at det fører til tapping av havnekassen, så er det bare det forslaget – som altså ikke her foreligger til votering, fordi ingen har tatt det opp – som Oslo havnestyre selv bad om, som inneholder en begrensning, nemlig begrensningen at det skal være «til havnens beste». Og når nettopp den biten er strøket, må det jo være fordi departementet vil ha mulighet, sin egen mulighet, til skjønnsmessig å kunne gi tillatelse til at Oslo Havnevesen deltar i et spekulativt eiendomsprosjekt.

Det er også fremstilt slik at dette skulle være noe som man gjerne vil ha i Oslo. La meg da minne om at havnedirektøren for et par styremøter siden – og det er havneadministrasjonen og havnedirektøren som har utredet dette og virkelig jobbet med saken – i tilleggsinnstillingen til denne saken hadde følgende forslag til vedtak:

På grunnlag av de dokumenter som pr. 23. april 2002 er kjent for havnestyret, og som det er referert til i saken, finner havnestyret det ikke forsvarlig å engasjere Havnevesenet, havnekassen, i byutviklingsprosjektet i Bjørvika og Bispevika som foreslått. Dette begrundes først og fremst ved den uoversiktlige risiko for kostnadene til infrastruktur som det er foreslått at Havnevesenet skal ta, samt det faktum at det pr. dato ikke finnes grunnlag for å anslå hvilken inntekt som i fremtiden kan forventes fra prosjektet. Etter havnstyrets vurdering har det foreslåtte engasjementet et potensiale for tap for havnekassen som kan true så vel utbygging av havnen i henhold til havnstyrets handlingsplan i følge realisering av bystyrets fjordbyvedtak, som utvikling av en eventuell sentral containerhavn i Oslofjorden. En kan heller ikke se at engasjementet er i samsvar med gjeldende regler for forvaltning av havnekassens midler. Havnstyret finner det dessuten uhensiktsmessig å utvikle havnens administrasjon med et element til å ivareta bedriftens engasjement i byutviklingsaker i tillegg til de oppgaver havnen tradisjonelt har. Havnstyret er på den annen side innstillet på å medvirke til utvikling av Bjørvika og Bispevika (inkludert Sørenga og Grønli). Dette kan skje ved at havnens eiendommer selges til profesjonelle eiendomsutviklere så snart det foreligger reguleringsvedtak og uten at havnevesenet får ansvaret for utvikling av infrastrukturtiltakene i området. Salget bør gjennomføres av kommunens etat for eiendom og byfornyelse.

Det var forslaget. Det ble ikke tatt opp til votering, fordi en såkalt viljeserklæring til å arbeide videre med saken i stedet ble enstemmig vedtatt av havnstyret. Heller ikke der er det noen godkjennelse av prosjektet fra havnstyret, heller ikke der er det sagt noe om at man ønsker en mulighet som ikke er «til havnens beste». Det er altså slik man ser på det i den administrasjonen som da var.

Vi kan gå også til dagens avis, Dagens Næringsliv, som nettopp skriver om noe som var oppe i debatten i går fra min side, nemlig: Hvem skal ta den økonomiske risiko for Havnevesenets administrasjon? Altså, i det jeg nettopp har lest opp, viser det seg at de mener at det er meget, meget risikabelt. Statsråd Norman var skråsikker på at dette var et meget bedriftsøkonomisk lønnsomt prosjekt, uten at noen har foretatt en grundig analyse av hvilke inntektsmuligheter som foreligger med hensyn til kvadratmeterpris og eiendomsmasse som skal selges og finansiere kostnadene som kommer først. Det står også i Dagens Næringsliv: «Fallende eiendomsmarked truer opera.» Dette står under et bilde av styreleder Bernt Stilluf Karlsen i Oslo Havnevesen, som ikke fikk havnstyret med seg på sine ønsker på torsdag, da han fikk inn statsråden, statssekretæren og byrådslederen til å overtale havnstyret til igjen bare å vedta en viljeserklæring. Det er altså fattet et advarende vedtak som fortsatt er gjeldende i havnstyret. Men det kan jo hende at det er litt manglende interesse for dette prosjektet ettersom hvilken posisjon man har. Det er vel grunn til å anta at når Havnevesens styreleder har vært så interessert i at Bjørvika

byutvikling, som blir et kjempeselskap med en milliardomsetning, skal ha en styreleder fra Havnevesenet, er det ikke unaturlig at kanskje den nåværende styreleder i havnstyret har sett seg selv i en posisjon også som styreleder og en meget viktig person når det gjelder et gigantisk byutviklingsprosjekt i Bjørvika. Han har da kanskje en helt annen interesse enn andre styremedlemmer, som først og fremst ser det som sin jobb å ivareta havnens interesser.

I dag sier nåværende, fungerende, havnedirektør Magne Løvhaug:

«Havnevesenet har sagt seg villig til å medvirke aktivt til utviklingen i Bjørvika, men vi er opptatt av å begrense risikoen ved vårt engasjement. Investeringene i dette digre området medfører mange usikkerhetsmomenter. Vi ønsker at Oslo kommune skal stille seg bak prosjektet økonomisk».

Man sier også at når Bernt Stilluf Karlsen, som er styreleder i havnstyret, har imøtekommet statsråd Normans ønsker, har det skapt bitter strid internt i Havnevesenet, som i realiteten skal være den hovedansvarlige for dette enorme prosjektet, uten at de har en administrasjon som overhodet har kompetanse på dette området.

Så her går flertallet både i Stortinget og Odelstinget – når de gjør denne lovendringen – inn i et meget potensielt skandalesprosjekt, som vel ikke skulle ha vært fremlagt så dårlig gjennomarbeidet som denne totaliteten er.

Men jeg avventer i hvert fall svar fra fiskeriministeren på følgende spørsmål: Hvilken garanti har man for at man ikke tapper havnekassen til Oslo havnestyre, når man ikke har etterkommet det ønsket om begrensning i lovteksten som Oslo havnestyre enstemmig selv bad om?

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg er tilfreds med at flertallet her i Odelstinget i dag er enig i Regjeringens forslag som åpner for at havnene skal få hjemmel til at eiendommer og andre eiendeler som inngår som en del av en havnekasse, i særlige tilfeller og på nærmere fastsatte vilkår skal kunne disponeres eller for øvrig benyttes til investeringer til andre formål enn havneformål. De verdier som slik bruk eller investeringer fører til, skal fortsatt inngå i havnekassen, og all avkastning – jeg understreker at man forutsetter avkastning – skal tilføres havnekassen. Bestemmelsen vil bl.a. gjøre det mulig å omdisponere eiendommer fra havneformål til andre formål uten at transaksjonene har direkte økonomiske konsekvenser for havnekassen. Bestemmelsens virkeområde er avgrenset til de større havnene med egne havnetyrer som er oppnevnt av departementet, etter havne- og farvannsloven § 12.

Jeg registrerer Fremskrittspartiets bekymringer slik de framgår av innstillingen, og slik de framkom i to innlegg her. Jeg understreker at en avgjørende forutsetning for forslaget er at disposisjon til annet enn havneformål skal kunne gjennomføres uten at dette går ut over øvrig havnevirksomhet. Det vil ikke være adgang til å gi tillatelse til disposisjoner som etter nærmere vurderinger framstår som egnet til å tappe havnekassen for midler. Forslaget, slik det foreligger, vil derfor etter mitt skjønn ivareta

både de bekymringer som ble fremmet av næringsorganisasjonene i forbindelse med eksterne høringer, og av Oslo havnevesens styres uttalelse. Forslaget vil langt på vei også ivareta Fremskrittspartiets bekymringer, slik de kommer fram her, og det vil ivareta Oslo havns interesser som grunneier i Bjørvika, slik at de skal kunne delta i utviklingen av arealer som ikke lenger anvendes til havneformål.

Representanten Carl I. Hagen refererer Oslo havnevesens vedtak, og understreker at dette først og fremst er initiert av Regjeringen, i denne omgangen også konfirmert av Stortinget, og at det ikke er Havnevesenets primære ønsker. Men etter Regjeringens klare oppfatning er uttalelsen fra havnestyret, som sier «til havnens beste», ivaretatt slik det er formulert i nytt forslag til paragraf, som sier «i særlige tilfelle og på nærmere vilkår gir tillatelse». Så etter mitt og Regjeringens skjønn er havnens interesser ivaretatt på en tilfredsstillende og god måte. Jeg understreker at bestemmelsen forutsettes bare brukt i «særlige tilfelle», og det vil fremdeles være et grunnleggende krav om en forsvarlig forvaltning av havnekassens midler, slik at havnekassen ikke påføres ekstraordinære utgifter. Ut fra denne forutsetningen forventes ikke lovforslaget å få negative konsekvenser for havnens mulighet til å utøve effektiv havnedrift.

For å sikre klare skillelinjer mellom havnedriften og relaterte aktiviteter på den ene siden og havnekassens disposisjoner til annet enn havneformål på den andre siden, er det hensiktsmessig at havnen gis anledning til å opprette selskap hvorfra de ulike aktivitetene kan drives. Det er det lovforslaget også åpner for. Det er også hensiktsmessig for å gardere havnekassen mot ekstraordinære tap dersom investeringen til noe annet enn havneformål ikke slår til som forventet. I tilfeller som dette vil altså risikoen kunne begrenses til innskuddet i selskapet, og lovforslaget antas derfor ikke å ha negativ betydning for kostnadene i havnene.

For øvrig kan selvfølgelig forvaltningen av eiendommer gi større avkastning for havnene enn om de samme arealene ligger ubenyttet, og i så måte kan dette faktisk bety lavere kostnader for de tradisjonelle havnebrukerne.

Flere av representantene har i sine innlegg vært inne på behovet for en revisjon av havne- og farvannsloven, og til det er å opplyse at den prosessen er i gang. Et utvalg har levert sin innstilling og høringer forestår. Men slik jeg ser det, kan saken tidligst være ferdig til å bli oversendt Stortinget i 2004.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Carl I. Hagen (FrP): Statsråden sier at her har man en tilfredsstillende begrensning, for her skal departementet kun kunne gi tillatelse i spesielle situasjoner og etter nærmere vurderinger. Av hvem? Vurderinger i departementet? – Ja! Det er altså departementet som skal være den bedreviter som avgjør om et gigantisk eiendomsutviklingsprosjekt kan anses for å være en sunn og forsvarlig bedriftsøkonomisk investering. Hvilken garanti har man for at akkurat departementets funksjonærer – og særlig

med en statsråd i en regjering som har så mye prestisje knyttet til at Havnevesenet skal være deltaker, enten de vil det eller ikke – har en objektiv og nøytral vurdering? De eneste vurderinger som meg bekjent er gjort hittil, er av Havnevesenets administrasjon, og de er meget, meget negative. Statsråden sier også at risikoen begrenses til innskuddet i selskapet hvis man lager et datterselskap/aksjeselskap, som det her er snakk om, som hittil ikke er behandlet av Oslo Havnevesens styre. Og det er riktig. Men i tilfelle man taper fordi det blir en ulønnsom byutvikling, betyr det at Oslo Havnevesen mister den eiendom de kunne og burde ha solgt til høystbydende, til profesjonelle, kvalifiserte bedrifter med kompetanse i byutvikling, hva Havnevesenet ikke har. De verdier man kunne ha fått solgt tomtene for, vil man altså miste, og det var det som bl.a. skulle finansiere deler av den videre containerhavnutbyggingen. Det er riktig at midlene kan gi en bedre avkastning. Men er det ikke mer rimelig at Oslo Havnevesen selv får lov til å fatte de avgjørende beslutninger om hva man mener tjener havnen og Havnevesenets eget beste? Er det rimelig at departementets byråkrati og politiske ledelse skal få lov til å gjøre det og risikere Havnevesenets penger?

Statsråd Svein Ludvigsen: La meg nå først igjen understreke at premissene for lovforslaget legger klare føringer for når det kan være aktuelt å tillate havnekassens midler brukt til noe annet enn havneformål. Det vil ikke bli tillatt i medhold av lovforslaget dersom et engasjement til noe annet enn havneformål på vedtakstidspunktet medfører risiko for tapping av havnekassen. Det ligger fast at risikoen må være analysert og minimalisert når man går inn i dette. Og for å forhindre slike situasjoner vil det stilles krav til en grundig saksbehandling. Det vil stilles krav til dialog med Havnevesenet som er involvert i det. Men til sjuende og sist er det slik, slik som lovforslaget lyder, at det er opp til departementet å ta avgjørelsen, og da legge til grunn at det er i særlige tilfeller og på nærmere vilkår at man kan tillate dette. Det er begrensningen som ligger der.

Så har jeg lyst til å si at når Havnevesenets eiendommer ligger ubenyttet, er også det en dårlig investering. Så må man i hvert enkelt tilfelle vurdere om det er et marked for å selge eiendommene, og om det salget vil gi en bedre avkastning enn den forventede avkastning av de disposisjoner som gjøres i kraft av det nye lovvedtaket.

Bjørgulv Froyn (A): Situasjonen for Oslo havn har en lengre historie, og det kan være en fordel at man har et rimelig grep om historien, slik at man ikke lar seg forvirre av argumentasjon som er oppstått i de siste dager, men prøver å se ting i sammenheng.

I 2000, i 2001 og inn i 2002 har jeg vært engasjert i situasjonen for Oslo havn og muligheten for at Oslo havn skal kunne spille en rolle som ivaretar havnens interesser på basis av de vedtak som er fattet politisk i Oslo bystyre, som senere Oslo havnestyre har tatt opp som grunnlag for de vedtak de selv har fattet, og som innebar at flytting av containerhavnen foreløpig til Sjursøya fram til ca.

2011, var en imøtekommelse av vedtaket om Oslo kommunes fjordbyprosjekt. Så var det daværende og fortsatt gjeldene § 23 i havne- og farvannsloven som gjorde at det ble vanskelig for Oslo havn å få en partsrolle som var synlig med tanke på å ivareta havnekassens interesser. Det var grunnlaget for de initiativ vi tok i 2000, i 2001 og i 2002 for å finne løsninger på det. Havnevesenet har ikke gitt uttrykk for et ønske om endring i lov, men Havnevesenet har gitt uttrykk for at någjeldende lov, altså någjeldende § 23, har stått i veien for å sikre deres partsrolle. Derfor har vi vært med på å fremme forslag om endring av lov for å sikre Havnevesenet den rollen vi mener Havnevesenet skal ha. Ligger det så deretter med denne tekst til departementet å avgjøre? Ja, det ligger til departementet å avgjøre, men initiativretten ligger ikke i departementet. Initiativet til bruk av midler i havnekassen til andre formål enn havneformål ligger faktisk i havnestyret. Og her må man se det samspillet som er en forutsetning for hva som eventuelt skal kunne skje, og hvordan man skal kunne bruke midler i havnekassen. I havnestyret er brukerne representert, der er staten representert, og der er kommunen representert. Alle parter er involvert i den debatten, og alle parter vil under behandlingen bli ivaretatt.

Et viktig forhold som gjør seg gjeldende når vi nå diskuterer disse havnearealene, er at det også med stor grad av sikkerhet er Oslo Havnevesens oppfatning at nåværende tomter slik de ligger langsmed sjøen, har liten verdi dersom de ikke settes inn i en sammenheng. Og det er i den sammenhengen Fjordbyen som vedtak og prosjektet Bjørvika som vedtak er viktige. Selger man tomtene i dag uten at de er knyttet opp til den type prosjekt, er jeg redd for at havnekassen kaster bort potensielle verdier av en størrelse som kanskje ville være en større skandale enn om man la eiendommene inn som aksjekapital i et utbyggingselskap som da senere ville kunne gi avkastninger, med en betydelig verdiøkning som vil finne sted. Kan man si det rimelig trygt? Ja, rimelig trygt tror jeg man kan si det, fordi man ser at alle andre havnebyer som har gjort noe liknende, faktisk har opplevd dette. Det eneste problemet som jeg ser, som vi får komme tilbake til i en annen politisk diskusjon, er om hele området skal bli så dyrt at det er umulig for vanlige folk med vanlige inntekter å bo der. Det syns jeg er et mer alvorlig problem å tenke på. Det får vi da ta opp når vi kommer dit hen. Men selve grunnlaget for en byutvikling som er knyttet til Bjørvika, vil vi sørge for kommer på plass.

Oslo Havn/Oslo havnestyre kunne aldri fatte et vedtak om at de ville etablere et eget eiendomsselskap. Ikke har de formell kompetanse som virksomhet til å være et eiendomsselskap, og i tillegg foreligger det ingen lovmessig hjemmel for at de skal kunne gjøre det. Derfor skriver komiteen i sine merknader:

«Etter lovforslaget vil Oslo Havn få muligheter til å etablere et eget eiendomsselskap eiet av Oslo Havn og undergitt havnestyrets forvaltning som en del av havnekassen. Havnestyret vil bli det nye selskapets generalforsamling og vil innenfor rammen av Fiskeridepartementets vedtak om bruk av havnekassens midler til

annet enn havneformål få en juridisk partsrolle i den framtidige utviklingen i Bjørvikaområdet.»

Vi har altså gitt et veldig klart uttrykk for vår forståelse av grunnlaget for forslaget til lovendring som nå er fremmet fra Fiskeridepartementets side. Da gjenstår det bare å legge grunnlaget godt nok for at disse tingene skal kunne realiseres.

Jeg vil avslutte med følgende: Viljeserklæringen er ikke noe uviktig dokument. Den har aldri vært oppfattet som uviktig, verken av havnestyret eller av Oslo kommune eller av departementet. Viljeserklæringen har vært det politiske grunnlaget for at man skulle holde en prosess i gang, og det er det jeg har kalt havnestyrets konstruktive rolle i prosessen. Den har vært knyttet opp til viljeserklæringen, og den er tung nok til at alle parter som har vært involvert, har forstått at det har vært grunnlaget for samarbeidet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Carl I. Hagen (FrP): La meg først kommentere til Bjørgulv Froyn når det gjelder viljeserklæringen. Den er en helt uforpliktende erklæring om at man er villig til å se på situasjonen. Det står intet der om at man ønsker en partsrolle, som Bjørgulv Froyn nå gir inntrykk av. Det står i et havnestyrevedtak angående Bjørvika:

«En aktiv partsrolle i Bjørvika krever at Oslo havnevesen ikke eksponerer andre verdier enn de eiendomsverdier som ligger i Bjørvika/Bispevika.»

Det kreves. Det sies ikke at man ønsker en partsrolle. Det sies ingen ting om at man ønsker en partsrolle. Men jeg har et spørsmål som stortingsrepresentant Bjørgulv Froyn får vurdere om han vil svare på eller ikke, siden han jo også er leder av Oslo Arbeiderparti. Fungerende havnedirektør sier at han ønsker seg en garanti av Oslo kommune. I går kveld ble det klart at så lenge Victor D. Norman er statsråd blir det ikke noen statsgaranti for de lånene som Bjørvika Utvikling AS må ta opp for å kunne finansiere infrastrukturen og utbyggingsprosjektet sitt.

Den andre som eventuelt kan gi en garanti, er Oslo kommune. Kan man forvente at Arbeiderpartiet i Oslo kommune vil gå inn for at kommunen skal ta risikoen for dette ved en garanti utstedt av Oslo kommune for låneopptakene til Bjørvika Utvikling AS? Eller vil det være slik at hvis Bjørvika Utvikling AS ikke får de nødvendige lån i det ordinære finansmarkedet på sikkerhet om fremtidig inntjening i utviklingsprosjektet, så blir det ikke noe av?

Mitt spørsmål er: Mener Bjørgulv Froyn at det er naturlig at hvis Bjørvika Utvikling AS kommer i gang med sitt prosjekt og ikke får lån i det ordinære finansmarkedet på lik linje med Gardermobanen AS, gir Oslo kommune eller for den saks skyld staten, for han tilhører jo et annet parti enn statsråden, Bjørvika Utvikling enten en statsgaranti eller en kommunal garanti? For Gardermobanen kostet garantien 7 milliarder kr.

Bjørgulv Froyn (A): Jeg prøvde på vennlig måte å bringe inn forståelsen av dagens situasjon og dens sam-

menheng med historien. Formuleringen som ble referert fra viljeserklæringen, gir nettopp uttrykk for det jeg har sagt: Man måtte få definert betydningen av at Oslo Havnevesen får en partsrolle, fordi det skapte klarhet mellom Oslo kommunes rolle, statens rolle og midt imellom der Oslo havns rolle. Alle involverte parter har oppfattet formuleringen i denne viljeserklæringen som en formulering, som har gitt uttrykk for det som var forutsetningen for deltakelse i prosessen. Og fram til denne dato har man tross ulike uenigheter likevel vært innstilt på at et samarbeid måtte til for at man skulle kunne komme fram til en enighet og en plattform for hvordan man videre skulle kunne gjennomføre prosjektet Bjørvika og senere større deler av Fjordbyprosjektet.

Nei, jeg kan i likhet med statsråd Norman ikke gi noen garanti for prosjektet som sådant. Det er litt vanskelig å forutsi alle detaljene i hvordan dette vil kunne skje, men det Oslo kommune allerede har gjort, er å garantere for 300 mill. kr til utviklingsselskapet som skal etableres i Bjørvika. Jeg er helt overbevist om at de potensielle verdiene som ligger i området, er så tydelige for investorer, at mitt eneste problem er det jeg nevnte i sted, at jeg er redd for at kostnadene ved å bo i området kanskje kan bli for høye for vanlige folk med vanlige inntekter. Det blir et annet politisk problem, men jeg tror det er der problemet vil ligge, mer enn et spørsmål om å få økonomiske garantier fra enten kommune eller stat. Og jeg er i stand til å se forskjellen på prosjektene Gardermobanen og Bjørvika.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 568)

S a k n r . 5

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om felles regler for det indre marked for naturgass mv. (Innst. O. nr. 84 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 81 (2001-2002))

Presidenten: Før presidenten gjennomgår debattopplegget, får Hallgeir H. Langeland ordet.

Ad forslag om å sende saken tilbake til energi- og miljøkomiteen.

Hallgeir H. Langeland (SV): SV og Senterpartiet tek opp eit forslag om å senda saka tilbake til komiteen for vidare behandling, slik komiteen tidlegare har vore innforstått med.

Energi- og miljøkomiteen ønskte å behandla Ot.prp. nr. 81, som me no snakkar om, og gassmarknadsdirektivet i vår. Me ønskte å ha ei behandling i samsvar med det som EØS-utvalet hadde vedteke under føresetnad av at Regjeringa følgde sin tidsplan, men det gjorde Regjeringa altså ikkje. Lovforslaget kom ikkje før ca. ein månad etter fristen og blei referert i Odelstinget den 21. mai. I brev frå Presidentskapet datert den 13. juni peikte ein på

denne problemstillinga og retta eit skriftleg spørsmål om kva årsaka var til at dette kom for seint. Og det er absolutt grunnlag for å venta på det svaret, for i svarbrev i samband med gassmarknadsdirektivet er Regjeringa oppteken av å opptre i rett tid, dvs. heile vegen å syta for at ein held dei tidsfristane som ein har i forhold til direktiva. Men i denne saka følgjer altså ikkje Regjeringa opp dette sjølv.

Energi- og miljøkomiteen har til eit visst punkt oppredd ryddig i denne saka. Når Regjeringa kom for seint med odelstingsproposisjonen, og ein kikka på dei saksomgående ein hadde til behandling, og tenkte på alle nattemøta ein skulle gjennom, såg ein at dette ville bli problematisk. Ein samrøystes komite utsette derfor saka, for at det skulle bli ei seriøs og demokratisk behandling.

Så startar rotet og overkøringa av den demokratiske prosessen som ein samrøystes energi- og miljøkomite hadde lagt opp til. Fleirtalet snur etter press frå Utanriksdepartementet. Gassmarknadsdirektivet skal behandlast i vår. Grunngevinga er visstnok frykt for fiskeriforhandlingar, og at det skulle bli trøbbel med den saka som EU-kommisjonen har retta mot GFU, Gassforhandlingsutvalet, til ein pris av ca. 30–50 milliardar kr. Komiteen ber dermed saksordføraren, som for denne saka er meg sjølv, om å laga eit opplegg i samsvar med det fleirtalet ønskjer seg, noko eg som saksordfører gjer. Det betyr at ein set i gang med å ha høyringar. På høyringane seier alle høyringsinstansane som er til stades, at dei anbefalar å bruka meir tid så vel på direktiv som på lovverk, fordi ein ikkje har oversikt over den heilskaplege politikken og det kanskje kan bli økonomiske tap i vente dersom ein ikkje går grundig inn i dette. Så kjem det endå ei overkøring. Ein har funne ut at lova må behandlast før direktivet. Og fleirtalet i komiteen stiller opp på nytt – for å seia det med dei orda som står i ein av merknadene frå SV – som «et virvelløst sandpåstrøingsorgan», gjer det som Utanriksdepartementet ber om, og set til side dei demokratiske prosessane som det var lagt opp til.

Då eg var saksordfører for denne odelstingsproposisjonen, hadde eg lagt opp til ei demokratisk behandling til hausten, som komiteen på eit tidspunkt ønskte seg. Eg hadde sagt til høyringsinstansane – m.a. Senter for Europa-rett og dei norske gasselskapa – at dei skulle få koma tilbake til hausten og kommentera lovforslaget. Så får ein altså beskjed frå Regjeringa om at denne saka må behandlast i vår, og eit fleirtal, bestående av regjeringspartia, Framstegspartiet og Arbeidarpartiet, trumfar dette gjennom på tvers av det ein har meint før. Dette er noko av bakgrunnen for at Stortinget brukar 24 timar på å behandla ei lov som ein hadde tenkt å behandla til hausten. Eg ber derfor om at Stortinget følgjer den prosedyren som det i utgangspunktet var lagt opp til frå komiteen si side.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland har på vegne av Senterpartiet og SV fremmet et forslag om å sende saken tilbake til komiteen.

Jeg gir komiteens leder Bror Yngve Rahm ordet i inn-til 5 minutter for å argumentere for behandling av saken.

Bror Yngve Rahm (KrF) (leder for komiteen): Jeg har i og for seg ikke behov for å bruke 5 minutter. Jeg tror det er viktig at vi prøver å begrense innleggene litt, i og med at vi ellers kan risikere å få en likelydende debatt to, ja kanskje tre ganger i løpet av dagen, og det tror jeg vi kan prøve å unngå.

La meg først innledningsvis si at jeg på et mer prinsipielt og generelt grunnlag vil gi Langeland rett i forhold til tidsaspektet for behandling av saker i både komitee og storting, som selvfølgelig under vanlige omstendigheter bør være lengre. Det er ingen grunn til å være uenige om det. Det som imidlertid lå til grunn for komiteen både når det gjaldt direktivet og odelstingsproposisjonen, var jo arbeidspresset i komiteen. Det var den eneste begrunnelsen vi på det tidspunktet hadde, og komiteen var også samstemt. Imidlertid viste det seg i etterkant at de politiske sidene ved det, bl.a. relatert til Regjeringens behov for å meddele at godkjenningprosedyrene var gjennomført i parlamentet i henhold til de frister som var lagt opp, og som er bestemt for denne type saker, nok var større enn det komiteen kanskje i utgangspunktet var innforstått med. Det får selvfølgelig komiteen og kanskje også jeg selv ta på vår kappe. Det er den ene biten av det. Hvis ikke odelstingsproposisjonen behandles i dag, betyr det i realiteten at den formelle meddelelse til EU ikke kan skje, med de usikkerhetsfaktorer som dermed kan skapes i EU i en tid hvor vi faktisk trenger å være i en god dialog med EU. Det er etter flertallets oppfatning i og for seg ikke noe grunnlag for å utsette en sak der resultatet allerede er gitt. Vi vet alle hva som kommer til å bli resultatet.

Når det gjelder spørsmålet om odelstingsproposisjonen og forsvarlig behandling, tror jeg vi generelt er enige om at det ikke er noe politisk nytt i odelstingsproposisjonen i forhold til selve direktivet og St.prp. nr. 42 for 2001-2002. Det er der politikken ligger. Som jeg kanskje kommer inn på litt senere i dag, bærer også innstillingen preg av det, fordi mindretallet, bestående av SV og Senterpartiet, ikke har et ord politikk i det hele tatt i sine merknader. Man har bare formalia. Det betyr at debatten – det essensielle i selve saken – kommer i forbindelse med gassmarkedsdirektivet, St.prp. nr. 42.

Min oppfatning er at det er lite – eller ingenting – å hente ved å utsette behandlingen av odelstingsproposisjonen. Det som er av politikk, tar vi ut i en senere debatt i dag.

La meg også få lov til å si at representanten Langeland og SV selv – det får stå for min egen regning, men det er min vurdering av det – på sett og vis har bidratt til nødvendigheten av å få denne saken på plass nå, gjennom at man i og for seg har brukt mediene til å fokusere på en kobling mellom direktivet og GFU-problematikken i EU, som man i utgangspunktet fra norsk side ikke ønsket, og som ikke var tiltenkt. Det skapte en unødig situasjon i forhold til EU, som forsterket behovet for avklaringer. Det er også noe vi antakelig vil komme tilbake til.

I sum vil jeg si at selv om Hallgeir Langeland på et prinsipielt og mer generelt grunnlag har rett når det gjelder generelle saksbehandlingsprosedyrer, har altså denne saken vært av en slik karakter at komiteens flertall har

vært nødt til å vurdere den annerledes og fremskynde den. På det grunnlaget vil jeg anbefale at odelstingsproposisjonen blir behandlet i tråd med det oppsatte program for Odelstinget i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til forslaget fra SV og Senterpartiet.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere over forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i sak nr. 5. Forslaget lyder:

«Innst. O. nr. 84 (2001-2002) om lov om felles regler for det indre marked for naturgass mv., sendes tilbake til energi- og miljøkomiteen for videre behandling.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 56 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.09.04)

Presidenten: Vi går da til behandling av sak nr. 5

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset slik: 5 minutter til sakens ordfører på vegne av komiteens flertall, 5 minutter til komiteens mindretall og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra flertallets og mindretallets hovedtalspersoner og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bror Yngve Rahm (KrF) (komiteens leder og ordfører for saken): Jeg vil bare innledningsvis be om at presidenten klargjør om det er slik man har tenkt å gjennomføre debatten. Ut fra de signalene vi har fått, skulle det ikke være noen replikkordskifter, men hvis det likevel blir gitt anledning til det, må komiteens medlemmer eventuelt være åpne for det iallfall, dersom det skulle være behov for det. – Men jeg følger signalene fra Presidentskapet om at det likevel har blitt slik.

Den 26. oktober 2001 besluttet Stortingets EØS-utvalg å innlemme gassmarkedsdirektivet i EØS-avtalens vedlegg IV. Deretter løper det en seks måneders frist for å meddele at interne godkjenningprosedyrer er fullført. Stortinget inviteres i dag gjennom behandlingen av Ot.prp. nr. 81 til å vedta de nødvendige lovmessige tilpasninger av norsk lovverk i tråd med det vedtak som Stortinget med all sannsynlighet skal vedta senere i dag under debatten om gassmarkedsdirektivet, St.prp. nr. 42.

Gassmarkedsdirektivet inneholder regler om organisering av gasssektoren og hvordan den skal virke, tilgang til markedet og kriterier og prosedyrer for tildeling av rettigheter til overføring, distribusjon, forsyning og lag-

ring av naturgass inklusiv LNG. Direktivet har regler for hvordan systemene for overføring og distribusjon av gass skal drives, herunder regler om at såkalt utenforstående tredjemann skal sikres adgang til rørledningssystemene for å åpne markedet og for å sikre konkurransen på gassmarkedet. Jeg antar at substansen i gassmarkedsdirektivet vil bli grundig debattert under en debatt senere i dag, og jeg vil derfor komme nærmere tilbake til en mer inngående vurdering av direktivet i mitt innlegg i den anledning.

Innstillingen bærer imidlertid preg av sterk fokusering på prosedyrer for behandling av saken både i Regjeringen og i komiteen, og mindretallet påpeker i sine merknader at komiteens flertall har fremtvunget en uforvarlig behandling ved de korte tidsfrister komiteen har jobbet under i denne saken. Jeg vil gjerne få understreke at jeg opplever at behandlingen ikke er uforvarlig, i og med at det er gjennomført relativt gode og grundige prosedyrer knyttet opp til selve gassmarkedsdirektivet. Men jeg har samtidig ingen problemer med å se at noen ønsker mer tid ut fra både mer prinsipielle og generelle betraktninger, som jeg var inne på i mitt innlegg i den forrige debatten. Men det er viktig å understreke at behandlingen av selve odelstingsproposisjonen er en naturlig og tilnærmet teknisk konsekvens av at Stortinget da sier ja til selve direktivet gjennom behandlingen av St.prp. nr. 42. Det ligger, etter min mening, lite ny politikk i Ot.prp. nr. 81, noe også komiteinnstillingen bærer preg av.

Mindretallets merknader er kun av prosessuell karakter og i realiteten ikke noen invitasjon til noen politisk debatt om selve odelstingsproposisjonen. Utenriksdepartementet blir i innstillingen i relativt sterke ordelag angrepet for sin håndtering av proposisjonen. Det antydes at departementet, dvs. Regjeringen, har hatt et ønske om å hindre en åpen og demokratisk debatt om denne saken, og det vil jeg selvsagt avvise på det mest bestemte. Denne type motiver ligger ikke til grunn, verken for Regjeringen eller for komiteen. Det har jeg også redegjort for i den forrige debatten. Men av hensyn til fastsatte tidsfrister for innlemmelse av direktiver og viktigheten av ikke å skape usikkerhet i EU om Norges vilje til innlemmelse, ble det nødvendig å fremme saken raskere til behandling enn det som både er vanlig og ønskelig. Komiteens utsettelse gikk først og fremst på tids- og arbeidspress.

Representanten Langelands avisinnspill forsterket imidlertid behovet for å få fremmet denne saken rimelig raskt, fordi klarheten gjennom medieinnspillene ble forsterket i EU. Signalene på det var relativt tydelige.

Det er viktig å framheve at komiteen har gjennomført en grundig høring av gassmarkedsdirektivet, som det fremkommer av innstillingen til St.prp. nr. 42, og det er ingen grunn til å tro at en tilsvarende prosess omkring odelstingsproposisjonen ville frembrakt noe nytt av betydning.

På denne bakgrunn vil jeg si at dagens behandling og det vedtak som skal fattes, er forvarlig, og anbefaler derfor den foreliggende flertallsinnstillingen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg knyta nokre kommentarar til saksordføraren, som Bror Yngve Rahm

no er etter at underteikna trekte seg, på dette med ansvarlegheit. Dersom det er ansvarleg saksbehandling å behandle ei lovsak i løpet av 24 timar, der det i det heile ikkje er aktuelt å trekkja inn høringsinstansar og ekspertar, men satsa alt på det forarbeidet som Regjeringa har gjort, kan dette framstå som noko ansvarleg. Men det er ei uansvarleg saksbehandling som fleirtalet har lagt seg på. Det trur eg komiteleiaren sjølv er rimeleg einig i, når han veit grunnlaget for komiteens utsettjing til hausten av begge desse sakene. Eg tør berre minna om det som høringsinstansane sa til komiteen om ansvarlegheit. Det blir sterkt tilbakevist.

Så får eg takka komiteleiaren for at han meiner at SV har så stor innverknad i Brussel at eit oppslag i Nationen eller Klassekampen er nok til å pressa Regjeringa og andre til å snu på prosedyrespørsmål. Eg er takknemleg for at ein gjer det. Men det politiske i det er at kommisjonen går til ei sak mot GFU og kanskje krev erstatning på 30–50 milliardar kr. Det er jo ei uvennleg handling frå EU si side. At me då skal leggja oss flate, sånn som stortingsfleirtalet her gjer, for å tilpassa oss eit direktiv som EU har fremma for å senka gassprisen, og dermed auka inntektene til tyske og franske gasselskap, det må eg seia heng ikkje på greip.

Litt til om fristar. Problemet har ikkje vore Stortinget. Problemet har vore Regjeringa. Stortinget har fram til ein begynte å snu i saka opptreidd heilt korrekt. Ein har venta på at odelstingsproposisjonen skulle koma, og den skulle koma i april. Den kom ikkje. Regjeringa sat på han. Og eg vil minna om at faktisk har Presidentskapet teke opp dette og spurt kva i alle dagar som har skjedd – litt andre ord enn det eg bruker, men prinsippet er det same.

Eg har lyst til å seia, i og med at ein kallar dette for forsvarleg saksbehandling, at eg, som ein jo veit, var saksordførar på dette, men trekte meg på grunn av at eg meiner det ikkje er mogleg å gjennomføra ei forsvarleg saksbehandling. Så vektlegg altså alle høringsinstansar som var på direktivet, kor viktig det er å bruka meir tid. Spesielt peikte professor Noreng på BI på at implementeringa av direktivet gjekk veldig tregt i EU fordi det var motstand i Tyskland og Frankrike bl.a. Likevel skal Noreg vera flinkast i klassen når det gjeld å tilpassa lov- og regelverk, så lenge biletet altså er motsett i EU, der ein faktisk ikkje har ei deregulering, men ein slags monopolisering. Så dette er ein veldig rar framgangsmåte.

Regjeringa og stortingsfleirtalet legg vekt på at det som ein gjer med lovverket i dag, er «uten vesentlig betydning», altså seier ein heilt konkret at EU sin intensjon med direktivet, nemleg å få ned gassprisen, har nokon på ein måte slått beina unna, så heile EU-systemet tek heilt feil; dette kjem ikkje til å verka. Det er iallfall uttrykk for at ein har forhandla seg fram til bra resultat, men me veit altså ikkje dette, for me har ikkje sett oss ned og høyrte kva ekspertar og høringsinstansar har sagt om dette. Det var det ikkje tid til, for me måtte gjera dette på 24 timar.

Me veit heller ikkje kva slags endringsdirektiv EU kjem med i forhold til denne problematikken. Me veit berre at på Barcelona-møtet sette ein opp tempoet på libe-

ralisering, blei det sagt. Det er òg uvisse knytt til norske selskap og korleis dette vil slå ut nedstraums i Noreg.

I det heile: Det er ei rekkje spørsmål som stortingsfleirtalet ikkje vel å bruka tid på, fordi ein ønskjer å oppfylle Brussel sitt ønske om å få dette igjennom før sommaren, og då er det UD og Høgre som styrer dette Stortinget. Det beklagar SV.

Statsråd Einar Steensnæs: Når det gjelder de ulike virkningene av implementeringen av gassmarkedsdirektivet i norsk lovgivning, vil jeg for min del vise til behandlingen av den korresponderende St.prp. nr. 42, som skal behandles i Stortinget senere i dag, der jeg også vil komme nærmere inn på de forholdene som allerede for så vidt både saksordføreren og representanten Langeland har berørt.

Når det gjelder denne odelstingsproposisjonen, angår den den direkte gjennomføring av gassmarkedsdirektivet i norsk rett. Jeg er selvfølgelig svært godt fornøyd med at Odelstinget tar dette lovforslaget under behandling i vårsemesteret. Jeg har merket meg at det har kommet til uttrykk kritiske merknader på hvordan saksbehandlingen har vært. Jeg har merket meg komiteens behandling, og mener at komiteen har gjort både et godt og grundig arbeid. For øvrig er det opp til Stortinget selv å vurdere sitt eget arbeid, det vil ikke jeg legge meg opp i.

Jeg viser til at stortingsproposisjonen passerte statsråd 22. februar i år. Der lå politikken, der lå selve de begrunnelser som Regjeringen hadde for argumentasjonen for en implementering i norsk rett. Men jeg er enig i at odelstingsproposisjonen kom for sent. Det er forhold som også Regjeringen ønsker å forbedre seg på når det gjelder den tekniske oppfølgingen, slik jeg oppfatter odelstingsproposisjonen. Det er på en måte et politisk tvillingdokument, men den er jo et resultat mer av de politiske avklaringene som er knyttet til stortingsproposisjonen, og som altså ble sendt over 22. februar.

Jeg vil likevel gjøre det klart overfor Stortinget at jeg vil gjøre hva som er mulig å gjøre for at ikke departementets håndtering og oversendelse av dokumenter på noen måte skulle være årsak til en vanskelig saksbehandling i Stortinget. Det betyr i klartekst at når det gjelder slike dokumenter, som odelstingsproposisjonen i dette tilfellet, skal de oversendes rettidig til Stortingets organer.

For øvrig inneholder dette direktivet en rekke viktige forhold. Det viktigste er kanskje, som skjer nå ved implementeringen, at både gassforetak og kvalifiserte kunder skal ha rett til adgang til overførings- og distribusjonsrørledningene. Det blir nå nedfelt i loven. Men ellers er det andre forhold, som gjelder separate regnskaper der selskapene driver med ulike typer virksomhet, både overføring og distribusjon. Direktivet inneholder også bestemmelser om tvistelønsordningen og andre regulatormekanismer som er viktige for å skape klarhet i et stort, omfattende marked, som transporterer store verdier.

Med implementering av odelstingsproposisjonen mener jeg at det ligger godt til rette for at norsk gassalg til kundene i Europa skal foregå på en grei, forutsigbar og trygg måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hallgeir H. Langeland (SV): «Der lå politikken», sa statsråden, og viste til direktivet. Ja, der er det heller ikke mykje politikk å kunna lesa seg til. Me har forsøkt å få statsråden til å svara på veldig mange spørsmål, men me har eigentleg ikkje fått veldig mange svar. Men det skal me koma tilbake til.

Eg må utfordra statsråden på rettidighet, som òg Presidentskapet har gjort. Kva er grunnen til at ein somlar med dette i Regjeringa og så etterpå forlanger at Stortinget skal opptre med rettidighet, når ein sjølv lét det gå ein månad over fristen? Eg oppfattar det slik at for Olje- og energidepartementet var det eigentleg ikkje så farleg om ein venta med denne saka til hausten, men det var andre departement som syntest at dette var farleg, og som ønskjer å gje eit bilete av at ein er flinkast i klassen. Berre for å grunnge dette: Statsråden svarer nemleg 16. mai på spørsmål nr. 1 frå komiteen om ei utsetjing i forhold til GFU, at dette ikkje skal koblast til GFU. Det er hovudpoenget til statsråden. Men for meg verkar det når ein les dette svaret, som om utsetjing ikkje er så farleg. Altså har det sannsynlegvis skjedd ei politisk styring frå andre departement som gjer at Kristeleg Folkeparti må leggja seg flat for eit sterkare parti i regjering. Eg vil gjerne ha ein kommentar til det. Og eit spørsmål i tillegg: Er det slik å forstå at Kristeleg Folkeparti er oppteke av til kvar tid å gjera det som Brussel seier, eller er det slik at Kristeleg Folkeparti framleis kan opptre som eit uavhengig parti, sjølv om ein er bunden til Høgre?

Statsråd Einar Steensnæs: Representanten Langeland klager over at det er ikke mye politikk verken i dokumentet eller i statsrådets svar. Ja, det kommer jo an på øynene som ser. Jeg mener at det er betydelig grad av politikk, kanskje ikke den politikken som Langeland og SV ønsker skulle bli ført akkurat i denne saken, men politiske standpunkter er det der også, med ganske store konsekvenser for en fremtidig trygg og forutsigbar leveranse av norsk gass til det europeiske markedet.

Så kom representanten Langeland inn på dette med rettidighet. Der var jeg etter mitt syn meget klar i mitt første innlegg. Jeg tar innover meg kritikk hvis det at dette dokumentet, odelstingsproposisjonen, kom sent, måtte være årsak til en vanskelig behandling i Stortinget. Jeg har likevel lyst til å vise til at det er en korrespondanse i tiden mellom stortingsproposisjonen og odelstingsproposisjonen, og dagen etter at odelstingsproposisjonen passerte statsråd, sendte altså representanten Langeland gjennom komitelederen spørsmålet om en ikke kunne tenke seg at disse to sakene, GFU og implementering av gassmarkedsdirektivet, kunne ses hver for seg, eller at en kunne avvente behandling av gassmarkedsdirektivet til en så hvordan kommisjonen behandlet GFU-saken. Jeg sa, og nå siterer jeg ordrett fra mitt svar til representanten Langeland og komiteen: «På dette grunnlag vil jeg klart fraråde at Stortinget eventuelt utsetter behandlingen av gassmarkedsdirektivet i lys av GFU-saken.»

Jeg mener at det var et klart, entydig råd til komiteen, slik at Regjeringens syn og mitt syn i denne saken ikke skulle være til å misforstå.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil la det som går på saksbehandlingstid, ligge i denne omgang. Jeg skjønner at man har interesse av å skyve på sakens realiteter til en senere debatt i kveld, men dog. Statsråden sier at «det ligger godt til rette for» at norsk gassalg til Europa skal kunne skje på en grei og sikker måte. Det er det nok ingen tvil om. Men det er heller ingen tvil om at allerede i utgangspunktet er det et fundamentalt motsetningsforhold mellom Norges interesser og EUs interesser i denne saken. Det vil vi komme tilbake til senere i dag. Det er heller ingen tvil om at det gassmarkedsdirektivet som nå blir god tatt av et flertall på Stortinget, vil føre til store inntektstap for nasjonen Norge over tid.

Jeg finner det nesten oppsiktsvekkende at den nye lederen i ESA, Einar Bull, sier følgende til Dagbladet i et intervju den 7. mai i år:

«Jeg synes Norge kan bli flittigere i sin bruk av domstolen. Det vil gi Norge klarhet om EØS-avtalens innhold.»

Han understreker at

«avtalen er et dynamisk regelverk, og at ESA tar for seg stadig nye områder, blant annet ser de annerledes på hva som ligger i å forskjellsbehandle nå enn de gjorde ved inngåelsen av EØS».

Overskriften lyder: «Norge er redd for å tape. ESA-leder mener Norge er for feige overfor EØS-avtalen.»

Jeg skulle gjerne ha hatt statsrådens kommentar på hva slags sak statsråden ser på som stor nok til å bruke domstolen og til å si nei til å implementere direktiv, når man vet at dette er en sak hvor våre kunder på gass ensidig pålegger Norge å redusere sine priser gjennom å implementere et EU-direktiv, som har ett formål, å komme den største kunden av gass til gode.

Statsråd Einar Steensnæs: Det er altså ikke slik at når instrumentet med gassforhandlingsutvalget ble avvirket, skulle det bare være presset igjennom på grunn av EUs påtrykk og ønske, at det skulle være den eneste begrunnelsen, mens norske interesser taper. Det er slik at GFU-ordningen var et tjenlig og velegnet instrument til avsetning for norsk gass i en initialfase. Men det er også slik at markedene har forandret seg, og at de instrumenter som Norge ønsker å ta i bruk når det gjelder salg av gass, var kommet til et punkt hvor det var andre mekanismer som var like velegnet. Derfor ble GFU-ordningen løst og ordnet før andre saker overhodet var tenkt koblet inn i dette. Det var på et selvstendig grunnlag, også ut fra norske interesser, at dette ble gjort. Det er overhodet ikke dokumentert det som representanten Enoksen nå mener å vite, nemlig at innføringen av gassmarkedsdirektivet vil føre til store inntektstap for Norge. Jeg har sett at slike påstander har kommet til uttrykk. Det er ennå ikke dokumentert. Gassprisene i EU er fremdeles slik at Norge har all grunn til å være fornøyd. Vi har store gassalgsmuligheter til Europa, og det ser ut til at de nye salgsmekani-

smene som er tatt i bruk, fungerer tilfredsstillende. Jeg viser til den siste avtalen som Statoil har inngått med britiske kjøpere, på over 5 milliarder standard kubikkmeter gass til en tilfredsstillende pris, og som Statoil er godt fornøyd med.

Når det gjelder bruk av domstolen, er jeg enig med representanten Enoksen. Den skal brukes i påkommende tilfeller. Jeg vil ikke her forhåndsprosedere hvilke saker som skulle være aktuelle. Men det er klart at EU-domstolen er en del av mekanismen innenfor EØS-avtalen som kan brukes om nødvendig. Men vi bruker jo ikke instituttene i ordningene unødvendig, så der vi kan finne fram til minnelige avtaler, benytter vi selvfølgelig den muligheten. Det satser vi også på når det gjelder GFU-saken.

Hallgeir H. Langeland (SV): I innstillinga til lovforslaget som me nå behandlar, skriv fleirtalet i komiteen at dei justeringane ein gjer i lovverket, er «uten vesentlig betydning». Det er noko som går igjen når det gjeld gassmarknadsdirektivet, at det har eigentleg null og niks å seia for Noreg og eventuelle norske interesser.

Mitt første spørsmål til statsråden er då: Når ein er kjend med at kommisjonen uttaler som si målsetjing å få ned gassprisen – og hadde det som hovudmålsetjing i forhold til dette gassmarknadsdirektivet og dei justeringane me nå gjer i norsk lov – betyr det då at kommisjonen har tapt for statsråd Steensnæs, at det er Steensnæs, Olje- og energidepartementet og UD som går seirande ut av dette, slik at EU-systemet ikkje vinn fram med direktivets intensjon?

Det andre spørsmålet gjeld fordelinga av grunnrenter, med det systemet ein no kan sjå. I og med at ein ikkje har fått den dereguleringa som ein ønskte seg i Tyskland og Frankrike, men faktisk ser ein motsett tendens – at monopola styrker seg – betyr ikkje det at Noreg svekkjer sitt lovverk i forhold til EU og på den måten bidreg til å styrkja inntektene til aksjonærane i desse selskapa, og at det først og fremst er det dette direktivet dreier seg om?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg ser ingen dramatiske endringer i forhold til avsetning av norsk gass til Europa gjennom den endring som nå skjer. Det skyldes vesentlig to forhold. Det ene er at også EU anerkjenner og ser fordelene med langsiktige kontrakter, slik som GFU-ordningen har sikret norske gassleveranser. Det andre er at Norge selvfølgelig kan, om Stortinget måtte mene det, unnlate å implementere dette i norsk lov. Det ville jo i så fall ha virkning som et veto, som det heter, eller en ikkeimplementering, med de følger det har i forhold til EØS-avtalen. Men det som er viktigere, er at EU uansett vil implementere mekanismene i gassmarkedsdirektivet. Norge har altså begrenset mulighet for å påvirke hvordan gass blir omsatt i EU. Derfor ser jeg heller ingen dramatiske endringer med betydning for norsk gassalg ved at en implementerer dette. Prisene i gassmarkedet indikerer heller ikke at vi nå står overfor en helt annen situasjon med gasspriser som tapper oss for betydelige inntekter, slik det hevdes fra enkelte hold. Det er på ingen måte dokumentert.

Har så kommisjonen tapt for det som har vært Norges intensjon? Nei, jeg tror en må erkjenne at her, som i alle andre forhold, vil det være en interessekonflikt mellom selger og kjøper. Det er klart at kommisjonen, som representerer kjøpergruppen – for EU er en nettoimportør av norsk gass – vil arbeide for mest mulig reduserte priser, mens Norge som selger, er interessert i det motsatte. Vi kan bare konstatere at vi har gasspriser på et nivå som jeg tror er tilfredsstillende både for kjøper og selger.

Når det gjelder fordeling av grunnrente, tror jeg det først og fremst vil være knyttet til hvordan EU innretter sin skatt. Det vil være urettferdig og bekymringsfullt dersom skatt på kull f.eks. skulle være lavere enn den skatten som innføres på gass og olje.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil minne statsråden om, når han hevder at gassprisene i Europa holder seg på et høyt nivå, at det faktisk er før direktivet blir implementert, før man innfører full konkurranse i EU på dette området, og før liberaliseringen på sektoren.

Statsråden sier i sitt forrige svar til meg at det ikke var hold i påstandene om vi ville få et inntektstap. Det må jeg si jeg finner ganske oppsiktsvekkende, for dette er altså en statsråd fra en regjering som framholder konkurranse og liberalisering som det viktigste virkemiddelet for å få ned kostnadene i tjenesteproduksjonen. Da blir mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden: Hva er forskjellen på å innføre fri konkurranse på dette området, som EU gjør i håp om å få redusert kostnadene, og det Regjeringen gjør når man ønsker å innføre fri konkurranse i alt fra tjenesteproduksjon i kommunal sektor til hva det måtte være, med ett eneste formål: prisene, kostnadene, på tjenesteproduksjonen skal ned, og kvaliteten skal opp? Hva slags faglig belegg har statsråden for å si at det ikke vil føre til prispress på førsteledd, på produsenten, når man innfører fri konkurranse og styrker makten til kjøperen på bekostning av selgeren? Kan statsråden gi noe faglig belegg for at det tidligere har vist seg ikke å føre til prisreduksjon? Og hvis han kan framføre en slik statistikk eller en slik argumentasjon, hvorfor tror man at man skal oppnå andre resultater i f.eks. kommunal sektor ved innføring av konkurranse på det området?

Statsråd Einar Steensnæs: Når representanten Enoksen sier at de gassprisene vi nå ser, er et resultat av at direktivet ikke er implementert, vil jeg minne representanten Enoksen om at Norge har avviklet GFU-ordningen, og at det er gjennomført individuelle salgskontrakter, altså selskapsbaserte salgskontrakter. Jeg kan da vise til den kontrakt som Statoil har inngått med britiske kjøpere basert på det nye system, med tilfredsstillende priser.

Når det gjelder fri konkurranse og reduserte kostnader, er det klart at vi må være forberedt på at også prisen på gass vil bli forsøkt forhandlet ned fra kjøpers side. Men her er det opp til selskapene å forhandle pris. Og da har altså kjøper, som er interessert i norsk gass – og det er det betydelig interesse for – et godt argument for sin del. Det er faktisk slik at markedet etterspør norsk gass. Det vil antagelig være marked for opp mot det dobbelte

av det vi selger i dag, 50 milliarder standard kubikkmeter kan lett bli 100 milliarder standard kubikkmeter, litt avhengig av hva vi måtte finne på norsk sokkel. Det er iallfall ingen grunn til å indikere at prisene vil føre til betydelig inntektstap, for å ta det utsagnet som etter mitt syn ikke er etterrettelig, fram nok engang. En av de viktigste grunnene til det er at kundene også innser at pris selvfølgelig er et viktig element i disse forhandlingene. Men også langsiktighet og leveringsdyktighet er en vesentlig side ved det. Derfor inneholder også den nye mekanismen den samme grad av langsiktige kontrakter, like mye som de mer kortsiktige. Og det tror jeg vil ha stor betydning for prisutviklingen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 568)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1–5.

Votering i sak nr. 1

Lagtinget hadde besluttet:

Odelstingets vedtak bifalles ikke.

Anmerkning:

§ 12-2 første ledd antas å burde lyde:

Verdipapirsentralen skal innen to år fra ikrafttredelsen av loven her omdannes til allmennaksjeselskap, jf. lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper.

Presidenten: Presidenten vil dessuten gjøre oppmerksom på en tilføyelse i anmerkningen slik: Første til fjerde ledd blir annet til femte ledd.

Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil gå imot.

V o t e r i n g :

Lagtingets anmerkning bifaltes med 42 mot 33 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.49.17)

Presidenten: Melding om Odelstingets vedtak vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Tore Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 2, fra Tore Nordtun på vegne av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 3, fra Per Erik Monsen på vegne av Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 4, fra Per Erik Monsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kystpartiet

- forslag nr. 5, fra Heidi Grande Røys på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 6, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 7 og 8, fra Karl-Anton Swensen på vegne av Kystpartiet.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak til lover

A .

L o v

om endringer i skatte- og avgiftslovgivinga

I

Lov 24. juni 1931 nr. 22 om avgift av skjenking på bevertningssteder av alkoholholdige drikkevarer opphevast.

II

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gåver (arveavgiftsloven) vert desse endringane gjort:

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Midler som noen mottar som arv eller gave fra sin ektefelle *eller samboer* er fritatt for avgiftsplikt.

§ 5 fjerde ledd første punktum skal lyde:

En inntektsnyter blir å anse som eier av kapital som er avsatt til inntektsnytelsen hvis kapitalen skal tilfalle noen av hans eller hans ektefelles eller *samboers* slektninger i rett nedstigende linje eller slik slektnings ektefelle *eller samboer*, eller hvis inntektsnyteren kan rå over kapitalen ved testament.

§ 7 femte ledd skal lyde:

Uten hensyn til bestemmelsen i de foregående ledd gjelder: Har ektefeller *eller samboere* opprettet en siste felles viljeserklæring og det er uvisst fra hvilken av ektefellene *eller samboerne* et arvebeløp kommer, ansees beløpet ved avgiftsfastsettelsen å komme med en halvpart fra hver av ektefellene *eller samboerne*. Arvebeløp som tilfaller noen som er så nær beslektet med den ene av ektefellene *eller samboerne* at han omfattes av arvelovens arvegangsklasser, ansees i sin helhet å komme fra denne ektefelle *eller samboer*. Hvis den ene ektefelles eller *samboers* lodd overskrides av arvebeløp som etter de to foregående punktum skal anses å komme fra ham, blir det overskytende – i tilfelle med en forholdsmessig del av flere arvebeløp – å anse som arv fra den andre ektefelle *eller samboer*.

§ 8 annet ledd andre punktum skal lyde:

Tilfaller midlene den avdødes ektefelle *eller samboer* som arv eller boslodd, blir dog avgift å beregne som om den avdøde selv hadde ervervet rådigheten over dem.

§ 14 fjerde ledd siste punktum skal lyde:

Ektefeller *eller samboere* ansees i denne henseende som én arvelater, selv om ekteskapet eller samboerskapet er opphørt ved døden.

§ 28 første ledd skal lyde:

Gjenlevende ektefelle *eller samboer* plikter, også uten å være loddeier eller arving i boet, på forlangende av avgiftsmyndigheten å gi alle opplysninger som nevnt i § 25, sjette ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 47 A skal lyde:

Definisjon

Som samboere regnes i denne lov personer som omfattes av bestemmelsen i folketrygdloven § 1-5.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om lov om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endringer:

«Ny § 47 A skal lyde:

Definisjon

Som samboere regnes i denne lov personer som omfattes av bestemmelsen i folketrygdloven § 1-5 og to ugifte personer som har bodd sammen i ekteskapsliggende forhold sammenhengende i to år og fortsatt bor sammen.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til Ny § 47 A og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet bifaltes innstillingen med 42 mot 31 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.50.51)

Videre var innstillet:

III

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gåver (arveavgiftsloven) vert desse endringane gjort:

§ 2 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Noen som på den tid gaven ytes er giverens eller hans ektefelles *eller hans samboers* nærmeste arving etter loven eller fosterbarn,

Bokstav d skal lyde:

- d) Ektefelle *eller samboer* til noen som er nevnt under a), b) eller c), eller som ville stått i slikt forhold til givaren dersom han hadde vært i live.

§ 2 andre ledd andre punktum skal lyde:

Er mottakeren eller hans ektefelle *eller samboer* betenkt i giverens testament ved dødsfallet, gjelder det samme for gave som ikke var ytet senest 5 år før giverens død.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2 fjerde ledd skal lyde:

Det er uten betydning for bestemmelsen foran om ekteskapet eller *samboerskapet som omfattes av folketrygdloven § 1-5* er opphørt ved dødsfall.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«§ 2 fjerde ledd skal lyde:

Det er uten betydning for bestemmelsen foran om ekteskapet eller *samboerskapet* er opphørt ved dødsfall.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2 fjerde ledd og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet bifaltes innstillingen med 42 mot 33 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.51.30)

Videre var innstillet:

IV

I lov 19. juni 1969 nr. 66 om meirverdiavgift vert det gjort følgjande endring:

§ 5 b første ledd ny nr. 16 skal lyde:

Tjenester som gjelder opplysninger om rutegående persontransport.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Presidenten vil her la votere over forslagene nr. 2, 4, 6, 7 og 8 til skatteloven og tar først opp forslagene nr. 7 og 8, fra Kystpartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«I lov 26 mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I

§5-15 første ledd ny bokstav m skal lyde:

m)fordel vunnet ved arbeid som ikke er virksomhetsinntekt om bord i skip og ved arbeid i form av fiske.

II

Endringa under I trer i kraft straks med virkning frå og med 1. juli 2002.

Departementet kan gje overgangsreglar, medrekna reglar om avkorting av minstefrådrag og personfrådrag.»

Forslag nr. 8 lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

I

§ 6-60 første ledd skal lyde:

(1) Skattyter som i minst 130 dager av inntektsåret personlig har drevet eller deltatt i fiske eller fangst på havet eller langs kysten, gis fradrag med inntil 30 prosent av netto arbeidsinntekt av fisket eller fangsten, begrenset til 100 000 kroner.

§ 6-61 første ledd skal lyde:

(1) Sjøfolk gis fradrag med inntil 30 prosent av inntekten ombord, begrenset til 100 000 kroner.

§ 7-11 første ledd bokstav d første punktum skal lyde:

Ved beregning av nettoinntekt etter bokstav a skal det gjøres et fradrag på 100 000 kroner i ligningsverdien.

Ny § 8-7

§ 8-7 Fondsavsetning for eiere av fiskefartøy skal lyde:

1. Skattyter som driver fiskerivirksomhet med eget fiskefartøy, eller som leier ut slikt fartøy til andre som benytter fartøyet i fiskerivirksomhet, kan kreve fradrag i alminnelig inntekt for avsetning til fond etter reglene i denne bestemmelse.

2. Avsetningen er begrenset oppad til 30 pst. av årets alminnelige inntekt av virksomhet som nevnt i foregående ledd.

3. Krav om avsetning må fremmes innen utløpet av selvangivelsesfristen.

4. Beløp som det er gitt fradrag for etter bestemmelsene foran, skal legges til skattyterens inntekt for det året midlene dispenseres, og senest ved ligningen for det femte året etter at det ble gitt fradrag for beløpet.

Departementet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelsen.

§ 14-43 annet ledd ny bokstav d skal lyde:

d. skip og fiskefartøy som omfattes av første ledd e. Saldo for disse driftsmidlene kan avskrives med inntil 20 prosent. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelse.

II

Endringen under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2002.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kystpartiet ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 6, fra Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslaget lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 10-12 annet ledd skal lyde:

I følgende tilfeller fastsettes godtgjørelsen til motatt utbytte multiplisert med aksjonærens skattesats for hele utbyttet:

- a) Mottaker av utbytte er et selskap m.v. som nevnt i § 2-2 første ledd.
- b) Mottatt utbytte til aktiv aksjonær, så langt utbyttet ikke overstiger den beregnede personinntekt som tilordnes aksjonæren fra selskapet eller selskap dette direkte eller indirekte har eierandel i, i det inntektsår utbytte utdeles. Likestilt med aktiv aksjonær er skatteyder som den aktive skal identifiseres med etter § 12-11. Ved indirekte eie eller ved identifikasjon etter § 12-11 tas det bare hensyn til personinntekt som ikke har gitt grunnlag for full godtgjørelse for skatteyder som er tilordnet personinntekt for selskapet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 4 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 5-13 første ledd første punktum skal lyde:

Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil fastsettes på grunnlag av en antatt årlig privat kjørelengde på 10 000 km med tillegg av kjøring mellom hjem og arbeidssted.

§ 6-12 annet ledd første punktum skal lyde:

Reduksjon etter første ledd skal ikke overstige 50 prosent av de beregnede samlede kostnadene ved bilholdet.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2002.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet ble med 62 mot 13 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.52.26)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 14-43 annet ledd bokstav d skal lyde:

- d) personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.v. – 20 prosent.

II

Endringen trer i kraft straks med virkning for investeringer foretatt etter 1. juli 2002.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Kystpartiet ble med 44 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.52.50)

Videre var innstillet:

V

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) vert gjort følgende endringer:

§ 10-5 sjuande ledd andre punktum vert oppheva.

§ 10-11 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Det gjelder heller ikke for utbetalt refusjon etter § 16-50.

§ 10-34 andre ledd andre punktum skal lyde:

Endringen settes til årets skattepliktige inntekt, fratrukket avsatt utbytte, utlignet skatt på selskapets alminnelige inntekt etter fradrag av godtgjørelse etter § 10-12, refusjon etter § 16-50, utlignet skatt på grunnrenteinntekt etter § 18-3 og utlignet skatt etter petroleumsskatteloven § 5.

§ 11-21 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i konkrete saker samtykke i overføring av eiendeler i virksomhet mellom selskaper som omfattes av første ledd a. *Det kan settes vilkår for samtykket etter denne bestemmelsen.*

VI

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjerast følgende endringar:

§ 6-80 første ledd skal lyde:

Skattyter som *forsørger barn* som det ikke kan kreves barnetrygd eller forsørgerfradrag for, foreldre eller personer som tilhører samme husstand som skattyter, gis et særfradrag i alminnelig inntekt når det vil være urimelig å la forsørgelsen være uten virkning ved skattlegging av forsørgeren. Et barn regnes ikke som forsørget dersom barnet, uten behovsprøving mot foreldreinntekt, har rett til lån i Statens lånekasse for utdanning for en større del av året. *Særfradrag gis for forsørgelse av inntil fire personer.*

§ 6-80 tredje ledd første punktum skal lyde:

Særfradraget skal være 5 000 kroner for hver forsørget *person*.

§ 10-5 andre ledd første punktum skal lyde:

Inntektsføring skal foretas når selskapets egenkapital i henhold til balansen i årsoppgjøret er lavere enn summen av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, og en beregnet egenkapitalandel av netto positive midlertidige forskjeller mellom de verdiene som fremkommer i balansen i *årsoppgjøret* og selskapets skattemessige verdier.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

VII

Endringane under I og IV vert sett i kraft frå 1. juli 2002.
Endringane under II vert sett i kraft straks med verk-
nad for arv og gåve der råderetten blir oppnådd 1. januar
2002 eller seinare.

Endringane under III vert sett i kraft straks med verk-
nad for arv og gåve der råderetten blir oppnådd etter at
lova er sett i kraft.

Endringane under V vert sett i kraft straks.

Endringane under VI vert sett i kraft straks med verk-
nad frå og med inntektsåret 2002.

Presidenten: Til annet ledd foreligger et avvikende
forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og
Kystpartiet. Forslaget lyder:

«I lov om endringer i skatte- og avgiftslovgivning-
gen skal avsnitt VII annet ledd lyde:

Endringene under II trer i kraft straks, med virkning
for arv der rådigheten er ervervet 1. januar 2001 eller
senere, og med virkning for gave der rådigheten er er-
vervet 1. januar 2002 eller senere.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling
og forslaget fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kyst-
partiet bifaltes innstillingen med 57 mot 18 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.53.26)

Presidenten: Det voterer over første, tredje, fjerde og
femte ledd.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

B .

V e d t a k t i l l o v

om endring i lov 4. juni 1954 nr. 2 om sprit, brennevin
og isopropanol til teknisk og vitenskapelig bruk m.v

I

I lov 4. juni 1954 nr. 2 om sprit, brennevin, vin og iso-
propanol til teknisk og vitenskapelig bruk m.v. gjerast
følgjande endringar:

§ 3 tredje ledd opphevast.

§ 6 første ledd skal lyde:

Departementet fører tilsyn med overholdelse av denne
lov og kan i dette øyemed anta stedlige kontrollører.

Spritkontrollører antatt av *departementet* har adgang til
når som helst å foreta kontroll hos forhandler og forbru-
ker av sprit og hos forbrukere av brennevin, vin og iso-
propanol til teknisk og vitenskapelig bruk for å påse at de
fastsatte bestemmelser følges. Kontrolløren kan uten
vederlag ta prøver på inntil 1/4 liter av sprit, brennevin,
vin og isopropanol eller av varer som inneholder sprit,
brennevin, vin eller isopropanol.

II

Endringane tek til å gjelde frå 1. juli 2002.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

C .

V e d t a k t i l l o v

om endringer i lov 8. juni 1984 nr. 59 om
fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven)

I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes deknings-
rett (dekningsloven) vert det gjort følgjande endringar:

I

§ 9-4 første ledd nummer 5 skal lyde:

5. fordring på refusjon etter skatteloven § 16-50.

§ 9-4 andre ledd andre punktum skal lyde:

Fordring på refusjon etter skatteloven § 16-50 regnes i
denne sammenheng som forfalt ved utligningen av den
skatt som gir grunnlag for kravet.

II

Endringane vert sett i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

D .

V e d t a k t i l l o v

om endring i lov 28. februar 1997 om
folketrygd (folketrygdloven)

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folke-
trygdloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 23-2 tredje ledd annet punktum oppheves.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra
og med 1. juli 2002.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kystpartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 46 mot 29 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.54.32)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I lov 21. desember 2000 nr. 114 om opphevelse av lov 19. juni 1969 nr. 67 om avgift på investeringer mv. gjøres følgende endring:

I

Del II skal lyde:

Loven trer i kraft 1. januar 2003, med unntak av § 6 og § 7 som oppheves fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

II

Endringen under I trer i kraft straks.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 63 mot 12 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 12.54.53)

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Elisabeth Røbekk Nørve på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet

Forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn en refusjon på 95 prosent for Remicade av gjeldende veiledende utsalgspris fra 1. oktober 2002 og ut året.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

A .

L o v

om endringer av folketrygdloven (finansiering av visse legemidler)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

Nytt syvende strekpunkt i innholdsfortegnelsen i kapittel 5 skal lyde:

- *dekning av utgifter til viktige legemidler som også brukes i sykehus, står i § 5-15*

§ 5-14 tredje ledd skal lyde:

Legemidlet, det medisinske utstyret og forbruksmateriellet må være forskrevet av lege *til bruk utenom sykehus.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 5-15 skal lyde:

5-15 Viktige legemidler som også brukes i sykehus

Trygden kan dekke sykehusets utgifter til et bestemt legemiddel hvis:

- a) *bruken av legemidlet i sykehus innleder eller er alternativ til en medisinsk behandling utenom sykehus med samme eller terapeutisk sammenlignbart legemiddel, og*
- b) *det er fastsatt at trygden dekker utgiftene til legemidlet eller det sammenlignbare legemidlet etter § 5-14 når det anvendes utenom sykehus.*

Medlemmet kan ved behandlingen ikke avkreves egenandel for legemidlet.

Departementet gir forskrifter om dekning av utgifter etter denne paragraf, herunder om hvilke sykehus, behandlinger og legemidler som omfattes, og om hvordan oppgjøret skal foretas.

Presidenten: Til annet ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I lov om folketrygd skal ny § 5-15 annet ledd lyde:

Trygdens maksimale dekning for den enkelte behandling fastsettes særskilt. Medlemmet kan ved behandlingen ikke avkreves egenandel for legemidlet.»

Det voteres først alternativt mellom komiteens innstilling til § 5-15 annet ledd og forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, deretter over første og tredje ledd.

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 5-15 annet ledd og forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 41 mot 34 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.56.21)
2. Komiteens innstilling til § 5-15 første og tredje ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B.

Stortinget ber Regjeringen sikre at sykehusets utgifter til legemidler under ny § 5-15 i folketrygdloven dekkes.

Presidenten: B blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endring i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. (havne- og farvannsloven)

I

I lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann mv. (havne- og farvannsloven) skal § 23 nytt siste ledd lyde:

Når en havn har eget havnestyre oppnevnt av departementet etter § 12 første ledd, kan departementet i særlige tilfelle og på nærmere vilkår gi tillatelse til at eiendommer og andre midler som inngår i havnekassen som nevnt i fjerde ledd, blir investert i prosjekter eller virksomhet med andre formål enn havneformål. Slik investering og avkastningen av denne inngår i havnekassens midler.

II

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Fremskrittspartiet og Kystpartiet har varslet at de går imot.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 13 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.57.21)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Fremskrittspartiet og Kystpartiet også her vil stemme imot.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 55 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.57.45)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det er allerede votert over forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om felles regler for det indre marked for naturgass mv.

I

Lov om felles regler for det indre marked for naturgass

§ 1 Virkeområde

Loven kommer til anvendelse på overføring, distribusjon, forsyning og lagring av naturgass som ikke omfattes av lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet.

§ 2 Definisjoner

I denne lov forstås med:

- naturgassforetak, enhver fysisk eller juridisk person som ivaretar minst en av følgende funksjoner: produksjon, overføring, distribusjon, forsyning, innkjøp eller lagring av naturgass, herunder nedkjølt flytende naturgass (LNG), og som har ansvar for de forretningsmessige og tekniske oppgaver eller vedlikehold tilknyttet disse funksjonene, med unntak av sluttkunder.
- overføring, transport av naturgass gjennom et høytrykksgassrørledningsnett, med sikte på levering til kunder,
- distribusjon, overføring av naturgass gjennom lokale eller regionale gassrørledningsnett, med sikte på levering til kunder,
- forsyning, levering eller salg av naturgass, herunder av LNG, til kunder,
- kunder, grossister eller sluttkunder samt naturgassforetak som kjøper naturgass,
- system, ethvert overførings- eller distribusjonsnett eller LNG-anlegg som eies eller drives av et naturgassforetak, herunder dettes anlegg som yter tilknyttede tjenester og tilknyttede foretaks anlegg som er nødvendig for å gi adgang til overføring og distribusjon.

§ 3 Adgang til system

Naturgassforetak og kvalifiserte kunder skal ha rett til adgang til systemet.

Med mindre departementet bestemmer noe annet omfatter kvalifisert kunde gassfyrte kraftverk, uansett årlig forbruksnivå, samt øvrige sluttkunder som forbruker mer enn 25 millioner kubikkmeter gass per år og per forbrukssted, og som har adgang til systemet i den EØS-stat der vedkommende er hjemmehørende.

§ 4 Myndighet til å gi forskrifter

Kongen gir nærmere regler til gjennomføring og utfylling av denne lov, herunder nærmere bestemmelser om retten til adgang til og drift av systemet og bestemmelser om regnskap og løsning av tvister vedrørende adgang til og bruk av systemet.

§ 5 Etterkontroll av loven

Innen fem år etter lovens ikrafttredelse skal departementet gjennomgå loven for å vurdere behovet for en nærmere lovregulering på lovens område.

II

I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 1-6 ny bokstav m skal lyde:

Oppstrøms gassrørledningsnett, enhver gassrørledning eller ethvert gassrørledningsnett som drives eller opprettes innenfor rammen av et olje- eller gassproduksjonsprosjekt, eller som brukes for å overføre naturgass fra ett eller flere produksjonsanlegg av denne typen, til et behandlingsanlegg, en terminal eller en endelig ilandføringsterminal. De deler av slike nett og anlegg som brukes til lokal produksjonsvirksomhet ved en forekomst der naturgassen produseres, anses ikke som oppstrøms gassrørledningsnett.

§ 1-6 ny bokstav n skal lyde:

Naturgassforetak, enhver fysisk eller juridisk person som ivaretar minst én av følgende funksjoner: produksjon, overføring, distribusjon, forsyning, innkjøp eller lagring av naturgass, herunder nedkjølt flytende naturgass (LNG), og som har ansvar for de forretningsmessige og tekniske oppgaver eller vedlikehold tilknyttet disse funksjonene, med unntak av sluttkunder,

§ 1-6 ny bokstav o skal lyde:

Kvalifiserte kunder, gassfyrte kraftverk, uansett årlig forbruksnivå, samt øvrige sluttkunder som forbruker mer enn 25 millioner kubikkmeter gass per år og per forbrukssted, og som har adgang til systemet i den EØS-stat der vedkommende er hjemmehørende.

§ 4-8 første ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Naturgassforetak og kvalifiserte kunder hjemmehørende i en EØS-stat skal likevel ha rett til adgang til oppstrøms gassrørledningsnett, herunder anlegg som yter tilknyttede tekniske tjenester i forbindelse med slik ad-

gang. Departementet gir nærmere regler ved forskrift og kan fastsette vilkår og gi pålegg for slik adgang i det enkelte tilfelle.

III

Lov om felles regler for det indre marked for naturgass og endringer i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 16 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.58.23)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet også her vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 58 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.58.48)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 6

Referat

1. (138) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til
 1. lov om endringer i skatteloven (ny ettårsregel) (Besl. O. nr. 54 (2001-2002))
 2. lov om endringer i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner mv. (omdanning av sparebanker til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap) (Besl. O. nr. 55 (2001-2002))
 3. lov om endringer i lov 16. juni 1972 nr. 47 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår (markedsføringsloven) (Besl. O. nr. 56 (2001-2002))
 4. lov om endringer i lov 14. desember 1973 nr. 61 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. m.m. (Besl. O. nr. 57 (2001-2002))
 5. lov om endring i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (informasjon om ledige stillinger) (Besl. O. nr. 58 (2001-2002))
 6. midlertidig lov om fortrinnsrett og ventelønn for arbeidstakere ved Arbeidsforskningsinstituttet (Besl. O. nr. 59 (2001-2002))
 7. lov om endringer i lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister m.m. (Besl. O. nr. 60 (2001-2002))

8. lov om endringer i utlendingsloven (Besl. O. nr. 61 (2001-2002))
 9. lov om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler og lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell (Besl. O. nr. 62 (2001-2002))
 10. lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (Besl. O. nr. 63 (2001-2002))
 11. lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og i enkelte andre lover (oppheving av tilvirkningsmonopolet for brennevin) (Besl. O. nr. 64 (2001-2002))
 12. lov om endring i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. (Besl. O. nr. 65 (2001-2002))
 13. lov om endringer i lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader (Besl. O. nr. 66 (2001-2002))
 14. lov om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) (Besl. O. nr. 67 (2001-2002))
 15. lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp (Besl. O. nr. 68 (2001-2002))
 16. lov om endring i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (prikkbelastning av førerkort) (Besl. O. nr. 69 (2001-2002))
 17. lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportlova) (Besl. O. nr. 70 (2001-2002))
 18. lov om endring i veglov 21. juni 1963 nr. 23, vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4, lov 23. februar 1973 nr. 11 om godkjenning av køyretøyverksteder, lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel og plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77 (omorganisering av Statens vegvesen) (Besl. O. nr. 71 (2001-2002))
 19. lov om endringer i lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogn gjer (bilansvarslova) (Besl. O. nr. 72 (2001-2002))
 20. lov om endring i lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet (forsikringsvirksomhetsloven) (Besl. O. nr. 73 (2001-2002))
 21. lov om omdanning av statens jernbanetraffikkselskap (NSB BA) og statens postselskap (Posten Norge BA) til aksjeselskaper (Besl. O. nr. 74 (2001-2002))
 22. lov om tilbud av grunnleggende banktjenester gjennom Posten Norge AS' ekspedisjonsnett (Besl. O. nr. 75 (2001-2002))
 23. lov om endringer i straffeloven og politiloven (tiltak mot ulovlig bruk av kniv og skytevåpen) (Besl. O. nr. 76 (2001-2002))
 24. lov om endringer i straffeloven og straffeprosessloven mv. (lovtiltak mot terrorisme – gjennomføring av FN-konvensjonen 9. desember 1999 om bekjempelse av finansiering av terrorisme og FNs sikkerhetsråds resolusjon 1373 28. september 2001) (Besl. O. nr. 77 (2001-2002))
 25. lov om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.) (Besl. O. nr. 78 (2001-2002))
 26. lov om endringer i rettergangslovgivningen m.m. (bortfall av funksjonsbetegnelser på domstolene m.m.) (Besl. O. nr. 79 (2001-2002))
 27. lov om oppheving av lov om erverv av næringsverksemd (Besl. O. nr. 80 (2001-2002))
 28. lov om endring i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (Besl. O. nr. 81 (2001-2002))
 29. lov om endringer i lov 3. juni 1977 nr. 50 om arbeidstiden på skip m.m. (EØS-tilpasning) (Besl. O. nr. 82 (2001-2002))
 30. lov om endring i petroleumsskatteloven (Besl. O. nr. 83 (2001-2002))
 31. lov om endringer i lov 11. juli 1986 nr. 53 om eksamensrett for og statstilskudd til private høyskoler (Besl. O. nr. 84 (2001-2002))
 32. lov om endringer i lov 27. juni 1947 nr. 9 om tiltak til å fremme sysselsetting (Besl. O. nr. 85 (2001-2002))
 33. mellombels lov om overgangsreglar i lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering (Besl. O. nr. 86 (2001-2002))
 34. lov om endringer i lov 4. februar 1960 nr. 2 om borettslag og lov 23. mai 1997 nr. 31 om eierseksjoner (eierseksjonsloven) (Besl. O. nr. 87 (2001-2002))
 35. lov om valg til fylkesting og kommunestyre (valgloven) (Besl. O. nr. 88 (2001-2002))
 36. lov om endring i lov 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen (Besl. O. nr. 89 (2001-2002))
 37. lov om endring i lov 18. desember 1981 nr. 90 om merking av forbruksvarer m.v. (Besl. O. nr. 90 (2001-2002))
- og at lovvedtakene er sendt Kongen.
2. (139) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i lov om foretakspensjon, innskuddspensjonsloven og enkelte andre lover (kombinerte pensjonsordninger mv.) (Besl. O. nr. 43 (2001-2002))
 2. lov om endringer i lov 23. februar 1996 nr. 9 om tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner og i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (Besl. O. nr. 45 (2001-2002))
 3. lov om personnavn (navneloven) (Besl. O. nr. 42 (2001-2002))

– er sanksjonert under 7. juni 2002
 3. (140) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) (Besl. O. nr. 50 (2001-2002))
 2. lov om endringer i likestillingsloven mv. (plikt til å arbeide for likestilling, skjerping av forbudet mot forskjellsbehandling på grunn av kjønn, forbud mot seksuell trakassering mv.) (Besl. O. nr. 46 (2001-2002))
 3. lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (Besl. O. nr. 63 (2001-2002))

- er sanksjonert under 14. juni 2002
Enst.: Nr. 1–3 vedlegges protokollen.
4. (141) Lov om endringer i lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (fastsettelse og endring av farskap) (Ot.prp. nr. 93 (2001-2002))
 5. (142) Lov om endring i lov 18. juni 1971 nr. 79 om Norsk språkråd (Ot.prp. nr. 95 (2001-2002))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
 6. (143) Lov om e-pengeforetak (Ot.prp. nr. 92 (2001-2002))
 7. (144) Lov om endring i lov 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling (Ot.prp. nr. 96 (2001-2002))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes finanskomiteen.
 8. (145) Lov om endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) (Om gratisprinsippet i grunnskolen) (Ot.prp. nr. 94 (2001-2002))
 9. (146) Lov om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond (Ot.prp. nr. 97 (2001-2002))
Enst.: Nr. 8 og 9 sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
 10. (147) Lov om endring av lov om offentlig støtte (nye prosedyrereglar) (Ot.prp. nr. 98 (2001-2002))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Siden dette er det siste møtet i Odelstinget i denne sesjonen, vil presidenten benytte anledningen til å ønske alle sammen en riktig god ferie.

Møtet hevet kl. 13.
